

บทที่ 5

พฤติกรรมการปฏิเสชนักศึกษาไทยในบริบทภาษาไทยและบริบทภาษาอังกฤษ

หลังจากรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มนักศึกษาไทย โดยให้ตอบแบบสอบถามภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และนำมาจัดระเบียบเรียบร้อยแล้ว ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำข้อมูลส่วนนี้มาวิเคราะห์ พฤติกรรมการปฏิเสชนักศึกษาในสถานการณ์ทั้ง 2 รูปแบบ คือ การปฏิเสชนักศึกษาขอร้อง และการปฏิเสชนักศึกษาว่า มีลักษณะอย่างไร มีทั้งต้นก่อกวน ความดีในการปรากฏของแต่ละกรณี ตลอดจนพิจารณาว่า สถานภาพทางสังคมที่แตกต่างกันในแต่ละสถานการณ์ จะมีบทบาทมากน้อยเพียงใดต่อการเลือกใช้พฤติกรรมการปฏิเสชนักศึกษา และเนื่องจากในบทที่ 4 นั้น ผู้วิจัยได้กล่าวถึงพฤติกรรมการปฏิเสชนักศึกษาอเมริกันแล้ว ดังนั้นในบทที่ 5 นี้ ผู้วิจัยก็จะกล่าวเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 ด้วย ในประเด็นที่น่าสนใจต่างๆ ดังจะกล่าวในรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 พฤติกรรมการปฏิเสชนักศึกษาไทยในบริบทภาษาไทย

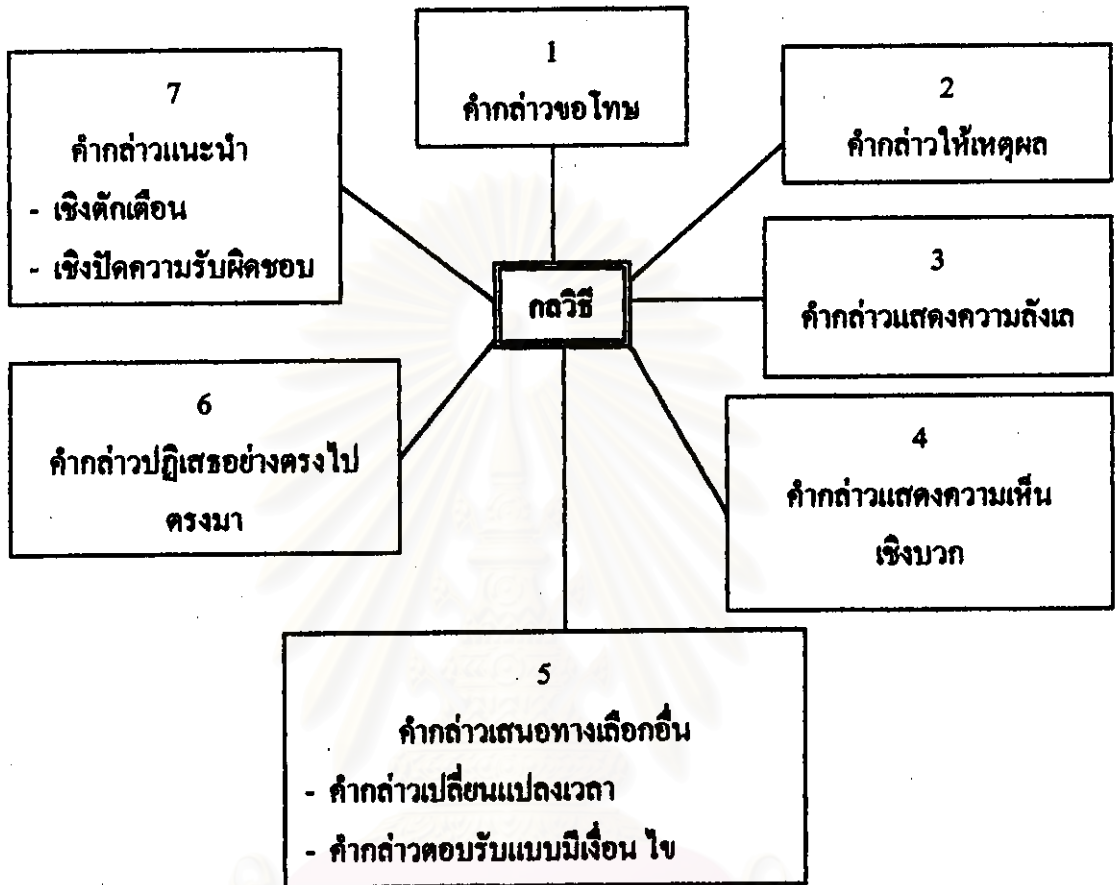
5.1.1 การปฏิเสชนักศึกษาขอร้อง

5.1.1 (1) พฤติกรรมการปฏิเสชนักศึกษาขอร้องของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาไทย

หลังจากจัดระเบียบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เกณฑ์ดังได้กล่าวในหัวข้อ 3.3.1 แล้ว ผู้วิจัยพบว่า นักศึกษาไทยมีการใช้พฤติกรรมการปฏิเสชนักศึกษาขอร้องทั้งสิ้น 7 กรณี และบางกรณีสามารถจำแนกได้เป็นกรณีย่อยๆ ได้อีก ดังจะนำเสนอในแผนภาพที่ 3 ดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 3 กลวิธีและกลวิธีย่อยในการปฏิบัติการขอร้องของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาไทย

จากแผนภาพที่ 3 ผู้วิจัยจะกล่าวถึงรายละเอียดของกลวิธีและกลวิธีย่อยดังต่อไปนี้

1. การใช้คำกล่าวขอโทษ นักศึกษาไทยมักใช้คำกล่าวขอโทษแบบตรงไปตรงมา คือใช้คำว่า “ขอโทษ” ไม่พบคำกล่าวขอโทษแบบขอรับการให้อภัยเช่นในกลุ่มนักศึกษาชาวอเมริกัน และมักพบคำกล่าวขอโทษร่วมกับคำลงท้าย เช่น “นะ”, “นะคะ”, “ครับ”, “จ๊ะ” และคำเรียกขาน “อาจารย์”, “เจ้านาย” เมื่อผู้ขอร้องมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่า นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาไทยมักใช้คำแสดงความหนักแน่นในการขอโทษ เช่น “ต้อง”, “จริงๆ” ในขณะที่มักไม่ค่อยพบลักษณะเช่นนี้ในกลุ่มนักศึกษชาวอเมริกัน ดังตัวอย่าง

“ขอให้ฝึกบทสนทนา”

(74) ขอโทษนะจ๊ะ อาจารย์มีสอนพิเศษคอนเซ็นจ๊ะ

“ขอให้ผู้ช่วยงานหลังเลิกเรียน”

(75) หนูต้องขอโทษจริงๆ ค่ะ อาจารย์ วันนี้หนูมีธุระสำคัญ จากข้อความ (75) ผู้ปฏิเสธรู้สึกว่า “ต้อง” และ “จริงๆ” เพิ่มความหนักแน่นในการขอโทษ เพื่อให้ดูจริงจังและตั้งใจมากกว่า

2. การใช้คำกล่าวให้เหตุผล ผู้ปฏิเสธรู้สึกว่าอย่างเหตุผล หรือความจำเป็นต่างๆ ที่ไม่สามารถกระทำตามที่ขอร้องได้ ลักษณะที่พบส่วนใหญ่ก็คือคล้ายคลึงกับที่พบในกลุ่มนักศึกษาอเมริกัน คือ เหตุผลที่ใช้มักไม่ค่อยเฉพาะเจาะจงนัก เช่น กล่าวว่ “มีธุระ”, “มีงานสำคัญ” แต่ก็มีประเด็นที่แตกต่างที่น่าสนใจคือ เมื่อนักศึกษาไทยใช้คำกล่าวให้เหตุผลที่เฉพาะเจาะจงมักพบเนื้อหาของเหตุผลนั้นมีการอ้างถึงบุคคลในครอบครัว เช่น แม่, พ่อ, ดุง ตัวอย่างมีดังนี้

“ขอให้ผู้ช่วยงานหลังเลิกเรียน”

(76) ขอโทษค่ะอาจารย์ หนูต้องรีบไปเยี่ยมคุณลุงที่โรงพยาบาล

(77) ขอโทษค่ะอาจารย์ หนูต้องกลับไปช่วยแม่ทำกับข้าวค่ะ

จากข้อความ (76) และ (77) จะเห็นว่าผู้ปฏิเสธรู้เหตุผลโดยอ้างถึง “ลุง” และ “แม่” บางครั้งผู้วิจัยมีความเห็นว่า เหตุผลที่ค่อนข้างเฉพาะเจาะจงที่นักศึกษาไทยใช้อย่างนั้น จะไม่ค่อยเป็นเหตุผลที่หนักแน่นสมเหตุผลเท่าใดนัก เช่น เหตุผลในข้อความที่ (77) เนื่องจากการช่วยแม่ทำกับข้าว นั้น น่าจะเป็นกิจวัตรที่ไม่น่าจะนำมากล่าวอ้างแต่อย่างใด ซึ่งลักษณะเช่นนี้มักไม่พบในกลุ่มนักศึกษาอเมริกัน

การใช้คำกล่าวให้เหตุผลในลักษณะดังกล่าวในงานวิจัยของ บีบี ทาคาฮาชิ และยูลิส - เวลท์ซ (Beebe, Takahashi & Uliss - Weltz, 1990) ก็พบเช่นกัน ตัวอย่างที่พบคือ คนญี่ปุ่นใช้คำกล่าวให้เหตุผลในการปฏิเสธว่า “I have things to take care at home.” ซึ่ง บีบี และคณะ ได้อภิปรายว่า คนอเมริกันจะไม่ค่อยยอมรับคำกล่าวให้เหตุผลในลักษณะดังกล่าวเท่าใดนัก เนื่องจากทุกคนมักมีภาระที่ต้องทำที่บ้านเสมอ ซึ่งไม่น่าจะนำมาอ้างว่าเป็นเหตุผล

นอกจากนี้ พบคำกล่าวให้เหตุผลในลักษณะอื่น เช่น

“ขอให้ฝึกบทสนทนา”

(78) หลังเลิกเรียนครูไม่ว่างเลย เขาเป็นช่วงอื่นแทนได้ม๊ย

(79) ขอโทษนะจ๊ะ อาจารย์มีสอนพิเศษคอนเนชั่นจ๊ะ

“ฝากส่งจดหมาย”

(80) พอดีต้องรีบไปทำธุระที่อื่นค่ะ

“ขอให้ผู้ช่วยงาน”

(81) ขอโทษด้วยค่ะอาจารย์ วันนี้มีธุระต้องรีบกลับบ้านค่ะ

จากข้อความที่ (78) – (81) จะเห็นว่ามีการให้เหตุผลว่า “ไม่ว่าง”, “มีธุระ” ซึ่งผู้ปฏิเสธไม่ต้องการบอกรายละเอียดใดๆ ที่เฉพาะเจาะจงหรือมีการใช้คำกล่าวให้เหตุผลที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น โดยกล่าวว่า “มีสอนพิเศษตอนเย็น” ในข้อความ (79) ซึ่งในแต่ละสถานการณ์ ผู้วิจัยไม่พบประเด็นแตกต่างในการกล่าวให้เหตุผลที่เฉพาะเจาะจงหรือไม่เฉพาะเจาะจงดังกล่าว กล่าวคือ การใช้คำกล่าวให้เหตุผลที่เฉพาะเจาะจง พบทั้งในสถานการณ์ที่ผู้ปฏิเสธมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่า คำกว่า หรือเท่ากัน ในปริมาณไม่แตกต่างกัน

3. การใช้คำกล่าวแสดงความตั้งใจ นักศึกษาไทยนิยมใช้คำกล่าวแสดงการตั้งใจในการปฏิเสธการขอร้องมากกว่านักศึกษาอเมริกัน และมักใช้คำว่า “คง” เพื่อให้การปฏิเสธดูอ่อนลง นอกจากนี้ยังพบคำอื่นๆ เช่น “พอดี”, “เผชิญ” ตัวอย่างมีดังนี้

“ขอขียนสมุดโน้ตย่อ”

(82) เราคงยังให้ขียนตอนนี้ไม่ได้หรอกนะ เพราะว่าเรายังจดไม่เรียบร้อยนะ เขาเป็นวันหลังแล้วกันนะ

“ขอให้มาทำงานวันเสาร์”

(83) พอดีวันเสาร์นี้ ต้องทำธุระจริงๆ ไม่ว่าง

การใช้ “คง” ในข้อความที่ (82) ผู้ปฏิเสธใช้เพื่อทำให้การปฏิเสธไม่ให้ขอขียนสมุดโน้ตย่อดูไม่แข็งกร้าวเกินไปนัก ส่วนการใช้ “พอดี” ในข้อความ (83) เป็นคำกล่าวแสดงความตั้งใจ หรือกลบเกลื่อนในส่วนที่เป็นคำให้เหตุผล และทำให้เหตุผลนั้นดูเป็นเหตุสุดวิสัยและมีได้ตั้งใจ

4. การใช้คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวก นักศึกษาไทยไม่ค่อยนิยมใช้กลวิธีนี้นักในการปฏิเสธการขอร้องเมื่อเปรียบเทียบกับที่ใช้ในกลุ่มนักศึกษาอเมริกัน แต่ลักษณะการใช้มีความคล้ายคลึงกัน ตัวอย่างมีดังนี้

“ขอให้อยู่ช่วยงานหลังเลิกเรียน”

(84) อยากอยู่ค่ะ แต่คงอยู่ไม่ได้ ขอโทษจริงๆ ค่ะ

“ฝากส่งจดหมาย”

(85) ผมต้องขอโทษด้วยครับ ผมอยากส่งให้จริงๆ แต่วันนี้ผมไปคนละทางนะครับ

“ขอให้ฝึกบทสนทนา”

(86) ครูขอโทษจริงๆ นะ ใจจริงแล้วครูอยากช่วยเธอมากเลย แต่ครูมีธุระจริงๆ เอาไว้ครูไปตามอาจารย์ท่านอื่นให้นะ

จะเห็นว่าการแสดงความคิดเห็นเชิงบวกที่พบ มีลักษณะคล้ายคลึงกับที่นักศึกษอเมริกันใช้ คือ มักตามด้วย “แต่” แล้วมีการให้เหตุผล และในข้อความที่ (85), (86) จะสังเกตได้ว่าการใช้คำหรือวลีเพื่อความหนักแน่นของการแสดงความคิดเห็นเชิงบวกนั้นด้วย คือ “จริงๆ”, “ใจจริงแล้ว” หรือ “มากเลย”

บางครั้งผู้วิจัยพบการแสดงความคิดเห็นเชิงบวกในลักษณะที่ตรงประเด็นมากกว่า “อยากอยู่ค่ะ” หรือ “ผมอยากส่งให้จริงๆ” ดังได้กล่าวมาแล้ว กล่าวคือ พบว่ากลุ่มตัวอย่างจะกล่าวตอบรับก่อน ดังตัวอย่างที่พบในสถานการณ์ที่ 9 ที่อาจารย์ปฏิเสธนักศึกษาที่ขอให้ฝึกบทรสนทนาให้ ดังนี้

“ขอให้ฝึกบทรสนทนา”

(87) ได้จ๊ะ แต่ว่าคงต้องไว้วันหลังนะ วันนี้ครูมีธุระ

(88) ได้ดี แต่วันนี้อาจารย์มีธุระ ต้องเอาไว้วันหลังแล้วกัน ไว้วัน
กันใหม่นะ

จากข้อความที่ (87) จะเห็นว่าผู้ปฏิเสธใช้วลี “ได้จ๊ะ” แสดงความคิดเห็นเชิงบวก ซึ่งให้น้ำหนักที่หนักแน่นมากกว่าที่จะใช้ “ครูก็อยากช่วยนะ” แล้วตามด้วยการเสนอทางเลือกอื่นโดยใช้การเปลี่ยนแปลงเวลา คือ แต่ว่าคงต้องไว้วันหลัง พร้อมทั้งมีการกล่าวให้เหตุผลปิดท้าย ในทำนองเดียวกันกับในข้อความที่ (88) ผู้ปฏิเสธใช้วลี “ได้ดี” ตามด้วย “แต่” และกล่าวให้เหตุผล และการเสนอทางเลือกอื่นโดยขอเปลี่ยนแปลงเวลาเช่นกัน การใช้การแสดงความคิดเห็นเชิงบวกในลักษณะนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าไม่พบเลยในกลุ่มนักศึกษอเมริกัน

นอกจากนี้ยังพบการแสดงความคิดเห็นเชิงบวกในลักษณะแสดงความชื่นชมอีกด้วย ซึ่งไม่พบลักษณะนี้ในการปฏิเสธของรองของนักศึกษอเมริกันเช่นกัน ในนักศึกษาไทยพบการใช้ในสถานการณ์ที่ 9 คือ อาจารย์ปฏิเสธนักศึกษาที่มาขอร้องให้ช่วยฝึกสนทนาให้ ดังตัวอย่าง

“ขอให้ฝึกบทรสนทนา”

(89) ครูดีใจที่เธอสนใจนะ แต่ครูก็เสียใจที่ครูไม่มีเวลาให้เธอจริงๆ

(90) เป็นสิ่งที่เธออยากฝึกสนเรียนรู้นะ แต่เขินนี้ครูต้องไปรับลูก
จริงๆ เอาไว้ครูว่างแล้วจะเรียกเธอนะ

จากข้อความที่ขีดเส้นใต้ข้างต้น จะเห็นว่าผู้ปฏิเสธมีการกล่าวแสดงความชื่นชมผู้ขอร้องว่า การพยายามไฝ่หาความรู้เป็นสิ่งที่ดีถูกต้องและดีงาม และมักตามด้วย “แต่” และการกล่าวให้เหตุผลเสมอ

5. การใช้คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น กตวีรสามารถจำแนกได้เป็น 2 กตวีรีย่อย เช่นเดียวกับที่พบในกลุ่มนักศึกษาอเมริกัน ดังจะกล่าวต่อไปนี้

5.1 การขอเปลี่ยนแปลงเวลา ผู้ปฏิบัติขอเปลี่ยนแปลงเวลาที่จะกระทำตามที่ขอร้องในอนาคต รูปแบบประโยคที่พบมีทั้งรูปประโยคคำถาม และประโยคบอกเล่า การใช้กตวีรีย่อยนี้คล้ายกับผู้ปฏิบัติ “สัญญา” กับผู้ขอร้อง ดังตัวอย่าง

“ฝากตั้งจดหมาย”

(91) ขอโทษค่ะ วันนี้ต้องรีบกลับ แต่ว่าถ้าเจ้านาย ไม่รีบขงวันนี้
ตั้งให้ได้ค่ะ

“ขอให้มาช่วยงานวันเสาร์”

(92) ผมมีธุระจริงๆ คงต้องเป็นวันอื่นแล้วละ

5.2 การตอบรับแบบมีเงื่อนไข กตวีรีย่อยนี้พบไม่มากในข้อมูล ส่วนที่พบมีลักษณะการใช้คล้ายคลึงกับกลุ่มนักศึกษาอเมริกัน

“ขออิมตมุคไนต์ข่อ”

(93) เราให้อิมเฉพาะไป xerox นะ ไม่ให้อิมกลับ เพราะเราจะ
เอาไปจดใหม่

“ขอให้อยู่ช่วยงานหลังเลิกเรียน”

(94) หนูคงอยู่ช่วยได้ไม่นานค่ะ ต้องขอโทษด้วย

จากข้อความ (93) จะเห็นว่า ผู้ปฏิบัติให้ผู้ขอร้องอิมตมุคไนต์ข่อไปถ่ายเอกสารเท่านั้น ไม่ให้อิมกลับที่บ้านและในข้อความที่ (94) ผู้ปฏิบัติบอกอาจารย์ว่าคงจะอยู่ช่วยได้เพียงพักหนึ่งเท่านั้น ซึ่งจะเห็นว่าผู้ปฏิบัติมีการกำหนดเงื่อนไขขึ้นมาทั้งสิ้น

6. การใช้คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา นักศึกษาไทยไม่นิยมใช้กตวีรนี้ในการปฏิเสธการขอร้อง ไม่เหมือนกับที่พบมากในกลุ่มนักศึกษาอเมริกัน โดยพบว่านักศึกษาไทยเพียงไปใช้กตวีรอื่นๆ เช่น การใช้คำกล่าวให้เหตุผล คำกล่าวขอโทษ หรือแม้กระทั่ง คำกล่าวแสดงความถึงเดมากกว่า มีตัวอย่างดังนี้

“ขออิมตมุคไนต์ข่อ”

(95) ไม่ได้หรอกจ๊ะ มีคนขออิมไว้แล้ว ขอโทษนะจ๊ะ

“ขอให้มาทำงานวันเสาร์”

(96) ผมมาไม่ได้จริงๆ มีงานสำคัญต้องทำ

เมื่อมีการใช้คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมาแล้ว มักพบคำกล่าวให้เหตุผลด้วยเสมอ และบางครั้งก็พบร่วมกับคำกล่าวขอโทษด้วย ซึ่งในกลุ่มนักศึกษาอเมริกันก็พบ

ในลักษณะนี้เช่นกัน และจะไม่พบนักศึกษาไทยใช้คำปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมาใดๆ เลย ในขณะที่พบในกลุ่มนักศึกษามาเมอริกัน โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ 3 “ขอขมสมุดไม้ด้อย” นอกจากนี้พบลักษณะที่เป็นที่นิยมมาก คือนักศึกษาไทยมีการเพิ่มความหนักแน่นในการปฏิเสธแบบนี้ โดยใช้คำว่า “จริงๆ” ต่อท้ายเสมอ เพื่อให้ดูสมจริง หนักแน่น ซึ่งต่างจากนักศึกษามาเมอริกันที่ไม่ค่อยนิยมเพิ่มความหนักแน่นในการปฏิเสธ มักใช้แต่เพียง “no” หรือ “I can't” เท่านั้น

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งคือ ถึงแม้ว่านักศึกษาไทยจะใช้คำกล่าวปฏิเสธแบบตรงไปตรงมา แต่ก็บางครั้งจะพบคำว่า “...หรือก” ต่อท้ายคำปฏิเสธนั้น เช่นในข้อความ (95) ซึ่งทำให้น้ำหนักของคำปฏิเสธดูอ่อนลงมากขึ้น

7. การใช้คำกล่าวแนะนำ กลวิธีนี้สามารถจำแนกได้เป็น 2 กลวิธีย่อย เช่นเดียวกับที่พบในกลุ่มนักศึกษามาเมอริกัน แต่อย่างไรก็ตามพบประเด็นที่แตกต่างอยู่บ้าง

7.1 การใช้คำกล่าวแนะนำเชิงปิดความรับผิดชอบ กลวิธีย่อยนี้เมื่อผู้เขียนจะคล้ายการกล่าวแนะนำทั่วไป แต่เมื่อผู้วิจัยมองลึกลงไปเจตนาของผู้ปฏิเสธแล้ว มีความเห็นว่าเป็นการปิดความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่นมากกว่า ซึ่งพบลักษณะนี้เช่นกันในกลุ่มนักศึกษามาเมอริกัน ดังตัวอย่าง

“ขอขมสมุดไม้ด้อย”

(97) เราจดไม่ดีหรือก ลองขมคนอื่นดีกว่า

“ฝากส่งจดหมาย”

(98) คือไปรษณีย์อยู่คนละทางครับ ผมรับด้วย ท่านให้คนอื่นไปแทนนะครับ

กลวิธีย่อยในข้อความ (97) และ (98) นั้น พบเป็นส่วนใหญ่ในกลวิธีใหญ่ (การใช้คำกล่าวแนะนำ) เมื่อเทียบกับอีกกลวิธีย่อยหนึ่ง ดังจะกล่าวต่อไปในหัวข้อ 7.2

7.2 การใช้คำกล่าวแนะนำเชิงตักเตือน พบกลวิธีนี้ในสถานการณ์ที่ 3 คือปฏิเสธเพื่อนที่ขอขมสมุดไม้ด้อย ซึ่งพบในกลุ่มนักศึกษามาเมอริกันเช่นกัน ดังตัวอย่าง

“ขอขมสมุดไม้ด้อย”

(99) คงใจเราว่าเธอควรจะต้องใจมาเรียนนะจะได้เรียนทันเพื่อน

(100) เราว่าเธอน่าจะมาเรียนนะ

จากข้อมูลของกลุ่มนักศึกษาไทยในภาษาแม่ทั้งหมด พบการใช้คำกล่าวแนะนำเชิงตักเตือนเพียง 2 ตัวอย่างข้อความที่ยกมาข้างต้นเท่านั้น แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาไทยไม่นิยมกล่าวในลักษณะนี้มากนัก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฌึงพร พันธุ์โพธิ์ทอง (Panpothong, 1999) ที่พบว่านักศึกษาไทยมีการใช้คำกล่าวตักเตือนเพื่อนสนิทเพียง 2 ครั้งเท่านั้นใน

การปฏิเสธการขอร้อง ในขณะที่ เลี้ยว และ เบรสนาฮาน (Liao and Bresnahan, 1996) พบว่านักศึกษาอเมริกันมีการใช้คำกล่าวตักเตือนในการปฏิเสธเพื่อนร่วมชั้นเรียนถึง ร้อยละ 49.06

5.1.1 (2) ความดีในการปรากฏของกลวิธีการปฏิเสธการขอร้องของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาไทย

หลังจากที่ผู้วิจัยได้นำเสนอกลวิธีต่างๆ ทั้ง 7 กลวิธีที่พบแล้ว จึงเป็นที่น่าสนใจว่ากลวิธีต่างๆ มีความดีในการปรากฏมากน้อยเพียงใด และมีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกับที่พบในกลุ่มนักศึกษอเมริกันอย่างไร โดยผู้วิจัยจะนำเสนอผลการแจกแจง พร้อมทั้งคิดเป็นร้อยละในการปรากฏดังนี้

ตารางที่ 10 ความดีในการปรากฏของกลวิธีการปฏิเสธการขอร้องของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาไทย (เรียงลำดับจากที่พบมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด)

ลำดับและกลวิธีที่พบ	จำนวนครั้งการปรากฏ	ร้อยละการปรากฏ
1. คำกล่าวให้เหตุผล	290	42.3
2. คำกล่าวขอโทษ	187	27.2
3. คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น	76	11.1
4. คำกล่าวแสดงความตั้งใจ	67	9.8
5. คำกล่าวแสดงการแนะนำ	26	3.8
6. คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวก	23	3.3
7. คำกล่าวปฏิเสธแบบตรงไปตรงมา	17	2.5
รวม	686	100

จากตารางที่ 10 จะเห็นว่านักศึกษาไทยมีการใช้กลวิธีต่างๆ โดยรวมมีจำนวนครั้งการปรากฏถึง 686 ครั้ง เมื่อมีการปฏิเสธการขอร้องในภาษาแม่ การใช้คำกล่าวให้เหตุผลและการใช้คำกล่าวขอโทษมีอัตราการใช้สูงสุด และรองลงมาตามลำดับ เช่นเดียวกับที่พบในกลุ่มนักศึกษอเมริกัน นักศึกษาไทยนิยมใช้คำกล่าวแสดงความตั้งใจมากกว่ากลุ่มนักศึกษอเมริกัน ส่วนการใช้คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวก และคำกล่าวแนะนำ พบในปริมาณไม่มากนักใกล้เคียงกับที่พบในกลุ่มนักศึกษอเมริกัน และประเด็นที่น่าสนใจก็คือ นักศึกษาไทยใช้คำปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมาน้อยมาก เพียง 17 ครั้ง (ร้อยละ 2.5) เมื่อเทียบกับที่นักศึกษอเมริกัน

ใช้ถึง 87 ครั้ง (ร้อยละ 14.3) ดังในตารางที่ 2 และไม่พบนักศึกษาไทยใช้คำกล่าวคำหยาบคาย ในขณะที่พบในกลุ่มนักศึกษามาเมริกัน

นอกจากนี้แล้วจากแผนภาพที่ 3 พบว่า มีกตวิธ 2 กตวิธ สามารถจำแนกได้ เป็นกตวิธย่อยๆ คือในกตวิธการใช้คำเสนอทางเลือกอื่น และคำกล่าวแนะนำ ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอความถี่ในการปรากฏของกตวิธย่อยในกตวิธดังกล่าว ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 11 ความถี่ในการปรากฏของกตวิธย่อยในการใช้คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่นของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาไทย

	การใช้คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น		รวม
	คำกล่าวเปลี่ยนแปลงเวลา	คำตอบรับแบบมีเงื่อนไข	
จำนวนครั้งการปรากฏ	71	5	76
ร้อยละการปรากฏ	93.4	6.6	100

จากตารางที่ 11 กตวิธย่อยที่พบเกือบทั้งหมด เป็นคำกล่าวเปลี่ยนแปลงเวลา และเมื่อเปรียบเทียบกับที่พบในกลุ่มนักศึกษามาเมริกัน ในตารางที่ 3 จะเห็นว่า นักศึกษาไทยนิยมใช้คำกล่าวเปลี่ยนแปลงเวลามากกว่านักศึกษามาเมริกันอยู่มาก ในขณะที่พบการใช้คำตอบรับแบบมีเงื่อนไขค่อนข้างน้อยเพียงร้อยละ 6.6

ตารางที่ 12 ความถี่ในการปรากฏของกตวิธย่อยการใช้คำกล่าวแสดงการแนะนำของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาไทย

	การใช้คำกล่าวแสดงการแนะนำ		รวม
	เชิงปิดความรับผิดชอบ	เชิงตักเตือน	
จำนวนครั้งการปรากฏ	24	2	26
ร้อยละการปรากฏ	92.3	7.7	100

จากตารางที่ 12 จะเห็นว่ากตวิธย่อยที่พบเกือบทั้งหมดเป็นคำกล่าวแนะนำเชิงปิดความรับผิดชอบในขณะที่พบคำกล่าวแนะนำเชิงตักเตือน เพียงร้อยละ 7.7 และเมื่อ

เปรียบเทียบความถี่ที่พบในกลุ่มนักศึกษาอเมริกัน ตามตารางที่ 5 ก็พบว่า นักศึกษาไทยใช้การกล่าวแนะนำเชิงคัดค้านในอัตราที่น้อยกว่านักศึกษอเมริกัน

5.1.1 (3) ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการปฏิเสธการขอร้องของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาไทยกับสถานภาพทางสังคม

ในแต่ละสถานการณ์ซึ่งคู่สนทนามีสถานภาพทางสังคมต่างกันนั้น พบว่ามีการเลือกใช้กลวิธีการปฏิเสธต่าง ๆ มากน้อยต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยจะแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 13 ความถี่ในการปรากฏของกลวิธีการปฏิเสธการขอร้องของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาไทย จำแนกตามสถานการณ์

กลวิธี	ชื่อสถานการณ์และสถานภาพทางสังคมของผู้ปฏิเสธต่อผู้ขอร้อง						รวม
	ขอให้มาทำงานวันเสาร์ (สูงกว่า)	ขอให้ฝึกบทสนทนา (สูงกว่า)	ขอให้อยู่ช่วยงาน (ต่ำกว่า)	ฝากส่งจดหมาย (ต่ำกว่า)	ขออิมมูคไนต์ช็อป (เท่ากัน)	ขอให้ไปส่งที่บ้าน (เท่ากัน)	
- คำกล่าวให้เหตุผล	50	44	48	48	48	52	290
- คำกล่าวขอโทษ	22	16	43	32	23	51	187
- คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น	10	31	8	6	7	14	76
- คำกล่าวแสดงความตั้งใจ	15	8	15	7	6	16	67
- คำกล่าวแนะนำ	1	5	2	10	8	-	26
- คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวก	2	11	4	4	-	2	23
- คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา	3	-	5	1	7	1	17

จากตารางที่ 13 เมื่อพิจารณาการใช้คำกล่าวให้เหตุผล พบว่านักศึกษาไทยใช้ค่อนข้างมากในทุกสถานการณ์ ถึงประมาณ 44-52 ครั้ง ไม่ว่าผู้ปฏิเสธจะมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่า ต่ำกว่า หรือเท่ากันกับผู้ขอร้อง ส่วนการใช้คำกล่าวขอโทษ จะเห็นว่าในสถานการณ์ที่ผู้ปฏิเสธมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้ขอร้อง นักศึกษาไทยจะใช้คำกล่าวขอโทษมาก ดังในสถานการณ์ “ขอให้อยู่ช่วยงาน” และ “ฝากส่งจดหมาย” ซึ่งพบการใช้คำกล่าวขอโทษถึง 43 และ 32 ครั้ง ตามลำดับ เหตุที่พบการใช้คำกล่าวขอโทษใน “ฝากส่งจดหมาย” น้อยกว่า อาจเนื่องจากว่า “ฝากส่งจดหมาย” เป็นสถานการณ์ที่มีความรุนแรงน้อยกว่า กล่าวคือเป็นการขอร้องที่เป็นเรื่องเล็กน้อยกว่า “ขอให้อยู่ช่วยงาน” นอกจากนี้ประเด็นที่น่าสังเกตอีกประเด็นหนึ่งคือ “ขอให้ไปส่งที่บ้านพบการ

กล่าวขอโทษมากที่สุดถึง 51 ครั้ง ถึงแม้ว่าผู้ปฏิเสธจะมีสถานภาพทางสังคมเท่ากันกับผู้ขอร้อง จึงอาจเป็นไปได้ว่า คำกล่าว “โทษที” หรือ “ขอโทษนะ” จะจะเป็นสิ่งที่ติดปากคนไทยในการปฏิเสธ เพื่อนที่มาขอความช่วยเหลือ ให้ขับรถไปส่งที่บ้าน

ส่วนการใช้คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น พบการใช้ค่อนข้างมากเมื่อผู้ปฏิเสธมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าหรือเท่ากันกับผู้ขอร้อง โดยเฉพาะในสถานการณ์ “ขอให้ฝึกบทสนทนา” พบการใช้มากที่สุด (31 ครั้ง) ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาไทย ก็มีความคิดเห็นเช่นเดียวกับนักศึกษอเมริกันที่ว่า อาจารย์เป็นผู้ที่สามารถเป็นฝ่ายให้คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่นได้มากกว่า เนื่องจากโดยทั่วไปแล้วอาจารย์เป็นผู้ที่มีภารกิจมากกว่า ส่วนการใช้คำกล่าวแสดงความถึงถิ่นนั้น เห็นได้เด่นชัดว่า นักศึกษาไทยนิยมใช้มากกว่านักศึกษอเมริกันในการปฏิเสธการขอร้อง โดยเฉพาะการใช้ “คง” หรือ “คงจะ” นำหน้าคำแสดงการปฏิเสธ เช่น “คงไปส่งไม่ได้” หรือ “คงจะอยู่ช่วยอาจารย์ไม่ได้” เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม สถานภาพทางสังคมก็ไม่มีบทบาทต่อการเลือกใช้กลวิธีนี้ เนื่องจากปริมาณการใช้ในแต่ละสถานการณ์ไม่แตกต่างกันมากนัก

การใช้คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวก ถึงแม้จะพบไม่มากนัก (เพียง 23 ครั้ง) แต่มีประเด็นที่น่าสังเกตคือ พบว่านักศึกษาไทยใช้กลวิธีนี้น้อยมากเมื่อผู้ปฏิเสธมีสถานภาพทางสังคมเท่ากันกับผู้ขอร้อง ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่เพื่อนปฏิเสธเพื่อนใน “ขอยืมสมุดโน้ตย่อ” และ “ขอให้ไปส่งที่บ้าน” ส่วนกลวิธีสุดท้ายการใช้คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมานั้น จะเห็นว่าพบการใช้ที่น้อยที่สุด (เพียง 17 ครั้ง) จึงไม่สามารถสรุปบทบาทของสถานภาพทางสังคมได้ แต่ก็สะท้อนให้เห็นว่านักศึกษาไทยไม่นิยมใช้คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา ไม่ว่าผู้ปฏิเสธจะมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่า ต่ำกว่า หรือเท่ากันกับผู้ขอร้อง ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มนักศึกษอเมริกันที่นิยมใช้คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมามากกว่า

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า สถานภาพทางสังคมระหว่างผู้ปฏิเสธและผู้ขอร้อง มีบทบาทในบางแง่มุมต่อการเลือกใช้กลวิธีการปฏิเสธการขอร้องของนักศึกษาไทยเมื่อแสดงการปฏิเสธในภาษาแม่ กล่าวคือ นักศึกษาไทยมีการใช้คำกล่าวขอโทษมากขึ้นเมื่อผู้ปฏิเสธมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้ขอร้อง รวมทั้งส่งผลให้ใช้คำกล่าวขอโทษที่จริงจังและหนักแน่นมากขึ้นด้วย นอกจากนี้นักศึกษาไทยจะใช้คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่นน้อยลง เมื่อผู้ปฏิเสธมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้ขอร้อง และถ้าผู้ปฏิเสธมีสถานภาพทางสังคมเท่ากันกับผู้ขอร้องแล้ว นักศึกษาไทยมักไม่ค่อยนิยมใช้คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกนัก แต่ทั้งนี้ลักษณะของสถานการณ์ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีต่างๆ ด้วย

5.1.2 การปฏิเสธข้อเสนอ

5.1.2 (1) กลวิธีการปฏิเสธข้อเสนอนักศึกษาไทยในบริบทภาษาไทย

หลังจากจัดระเบียบข้อมูลของการปฏิเสธข้อเสนอแล้ว ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามเกณฑ์ดังได้กล่าวในหัวข้อ 3.3.1 สามารถจำแนกกลวิธีการปฏิเสธข้อเสนอได้ทั้งสิ้น 11 กลวิธี และมีกลวิธี 2 กลวิธีที่สามารถจำแนกเป็นกลวิธีย่อยๆ ได้ ดังแสดงในแผนภาพที่ 4 ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 4 กลวิธีและกลวิธีย่อยในการปฏิเสธข้อเสนอนักศึกษาไทย
ในบริบทภาษาไทย

กตวิธีและกตวิธีย่อยที่พบมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การใช้คำกล่าวขอโทษ นักศึกษาไทยมักไม่นิยมใช้คำกล่าวขอโทษ ในการปฏิเสธข้อเสนอ เช่นเดียวกับนักศึกษชาวอเมริกัน แต่อย่างไรก็ตามก็พบอยู่บ้าง ดังตัวอย่าง

“เสนอให้ขอรับทุน”

(101) ขอโทษค่ะ หนูคิดว่าทุนนี้เหมาะกับคนที่ต้องการมากกว่า

“เสนอตำแหน่งใหม่”

(102) ก็อยากไปนะคะ แต่ต้องย้ายไปต่างจังหวัด มันไม่ค่อย

สะดวก ขอโทษค่ะ

จากข้อความข้างต้น จะเห็นว่าคำกล่าวขอโทษมักปรากฏร่วมกับคำกล่าวให้เหตุผล ไม่ว่าจะใช้คำกล่าวขอโทษก่อนหรือหลังก็ตาม โดยพบลักษณะนี้เช่นกันในกลุ่มนักศึกษชาวอเมริกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากว่า เมื่อผู้ปฏิเสธใช้คำกล่าวขอโทษ ก็ต้องมีคำกล่าวให้เหตุผลว่าเพราะเหตุใดจึงต้องขอโทษที่ไม่สามารถรับข้อเสนอ นั้นได้

2. การใช้คำกล่าวขอขอบคุณ ในการปฏิเสธข้อเสนอ การใช้คำกล่าวขอบคุณ จะเป็นสิ่งที่พบเสมอ เช่นเดียวกับที่พบในกลุ่มนักศึกษชาวอเมริกัน ซึ่งรูปแบบคำกล่าวขอบคุณที่พบมีทั้งที่เป็นการ “ขอบคุณ” และ “ขอบใจ” และนักศึกษาไทยมักใช้คำว่า “มาก” หรือ “มากๆ” เพื่อเพิ่มความหนักแน่นของคำกล่าวขอบคุณเสมอ ดังตัวอย่าง

“เสนอให้ขอรับทุน”

(103) ขอบคุณมากค่ะ แต่ตอนนี้หนูมีเงินพอ ทุนนี้คงมีประโยชน์ต่อคนอื่นมากกว่าค่ะ

(104) ขอบคุณ ไม่เป็นไรจริงๆ คือเราอืมจากเพื่อนเราได้

จะเห็นว่า ในข้อความข้างต้น ผู้ปฏิเสธใช้คำกล่าวขอบคุณ และมีการใช้คำว่า “มาก” เพื่อเป็นการแสดงความรู้สึกว่ามีความซาบซึ้งใจจริงๆ ที่ได้รับข้อเสนอเช่นนั้น และประเด็นที่น่าสนใจ คือ นักศึกษชาวอเมริกันกลับนิยมกล่าวคำขอบคุณแบบธรรมดา ไม่นิยมเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอบคุณ โดยเพิ่มวลี เช่น “so much” หรือ “very much” ซึ่งแปลว่า “มาก” เหมือนที่มักพบในกลุ่มนักศึกษาไทย ดังได้กล่าวมาแล้ว ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากว่า ในความรู้สึกของนักศึกษชาวอเมริกัน การใช้คำกล่าวขอบคุณแบบธรรมดาก็เป็นการเพียงพอแล้ว นอกจากนี้บางครั้งพบว่านักศึกษาไทยมีการใช้คำกล่าวขอบคุณซ้ำกัน 2 ครั้งในข้อความย่อยเดียวกัน ซึ่งพบถึง 10 ข้อความที่มีคำกล่าวขอบคุณในลักษณะนี้ ดังตัวอย่าง

“เสนอไปส่งที่บ้าน”

(105) ขอใจมากนะ แต่วันนี้เราต้องรีบกลับบ้านไปดูແມ່

ขอใจนะ

(106) ขอใจจริง ๆ แต่ไม่เป็นไรหรอก เราขออิมจากคนอื่นไว้แล้ว

ล่ะ ขอใจจริง ๆ

(107) ขอบคุณมาก ๆ แต่ไม่เป็นไรหรอก เราอิมเพื่อนไว้แล้ว

ขอบคุณอีกที

จากข้อความข้างต้น จะเห็นว่านักศึกษาไทยใช้คำกล่าวขอบคุณซ้ำอีกครั้งในตอนท้าย เสมือนเป็นการเน้นย้ำให้ผู้เสนอรู้สึกว่าคุณผู้ปฏิบัติมีความซาบซึ้งใจกับข้อเสนอ นั้นจริง ๆ การเน้นความหนักในคำกล่าวขอบคุณลักษณะนี้ไม่พบในกลุ่มนักศึกษามาอเมริกัน

3. การใช้คำกล่าวให้เหตุผล สามารถจำแนกได้เป็น 2 กถวิธี ดังนี้

3.1 คำกล่าวให้เหตุผลแบบทั่วไป นักศึกษาไทยนิยมใช้คำกล่าวให้เหตุผลแบบนี้ กล่าวคือ มีการกล่าวอ้างเหตุผล และความจำเป็นต่างๆ ที่ตนไม่สามารถรับข้อ เสนอได้ ดังตัวอย่าง

“เสนอไปส่งที่บ้าน”

(108) ขอบคุณมาก แต่เราต้องไปรับน้องอีก ไม่รบกวนดีกว่า

“เสนอให้ยืมเงิน”

(109) ไม่เป็นไร พอดีเราอิมจากก้อยแล้ว ขอใจมากจะ เลือกลงเพื่อน คนอื่นแทนหนูนะคะ

“เสนอตำแหน่งใหม่”

(110) ขอโทษค่ะ คิดันไม่อยากจะออกต่างจังหวัด

จากคำกล่าวให้เหตุผลในส่วนที่ขีดเส้นใต้ข้างต้น จะเห็นว่า พบร่วมกับกถวิธีอื่นได้หลากหลาย เช่น คำกล่าวขอบคุณ คำกล่าวแสดงว่าไม่เป็นปัญหา หรือคำกล่าว ขอโทษ เป็นต้น และการใช้คำกล่าวให้เหตุผลลักษณะนี้ในกลุ่มนักศึกษามาอเมริกัน ก็มีนิยมใช้เช่นกัน

3.2 คำกล่าวให้เหตุผลแบบแสดงความเกรงใจ ในกถวิธีข้อยกนี้พบ ลักษณะเช่นเดียวกันกับในกลุ่มนักศึกษามาอเมริกันเช่นกัน กล่าวคือ แทนที่ผู้ปฏิบัติจะอ้างเหตุผล ต่างๆ ดังเช่น ในหัวข้อ 3.1 ผู้ปฏิบัติจะใช้ผู้ให้ข้อเสนอเป็นศูนย์กลางแทน ดังตัวอย่าง

“เสนอจะไปส่งที่บ้าน”

(111) ไม่ต้องหรอกนะ ขอใจมาก ถ้าหากเธอปล้ำ

“เสนอให้ยืมเงิน”

(112) ขอบใจมากเลยนะ แต่เราคงจะหาเงินได้ใน 2 – 3 วันนี่ล่ะ

เราไม่ขอรวมภวนเธอดีกว่า

จากข้อความที่ขีดเส้นใต้ข้างต้น จะเห็นว่า ผู้ปฏิเสธอ้างว่า จะเป็นการสร้างความลำบากหรือรบกวนผู้เสนอ ถ้าจะยอมให้ผู้เสนอไปส่งที่บ้าน หรือยอมรับเงินที่ ยืม

4. การใช้คำกล่าวแสดงความงัด เป็นที่น่าสังเกตว่า นักศึกษาไทย ไม่นิยมใช้กลวิธีนี้ในการปฏิเสธข้อเสนอ ในขณะที่พบการใช้กลวิธีนี้ในการปฏิเสธการขอร้อง มากกว่า แต่ในกลุ่มนักศึกษามาเมริกันกลับพบในทางตรงข้าม กล่าวคือนักศึกษาอเมริกันนิยม ใช้กลวิธีนี้ในการปฏิเสธข้อเสนอมากกว่าในการปฏิเสธการขอร้อง การใช้คำกล่าวแสดงความ งัดของนักศึกษาไทย มีตัวอย่างดังนี้

“เสนอตำแหน่งใหม่”

(113) ผมขอขอบคุณจริงๆ ที่ท่านช่วยสนับสนุนผมอย่างดี แต่ ผมคิดว่าผมยังไม่พร้อมสำหรับตำแหน่งใหม่

(114) น่าสนใจนะคะ ขอขอบคุณเจ้านายมากค่ะ แต่คิดฉันยังไม่อยาก ย้ายไปต่างจังหวัดค่ะ

(115) ขอขอบคุณครับ แต่ผมคงไปไม่ได้ เพราะผมต้องดูแลทางบ้าน การใช้ “คิดว่า”, “ยังไม่” หรือ “คง” ในข้อความข้างต้น ผู้ปฏิเสธมีจุด ประสงค์เพื่อจะทำให้การปฏิเสธนั้นดูไม่แข็งกร้าวเกินไปนัก ซึ่งบางครั้งพบในส่วนของคำกล่าวให้ เหตุผลดังในข้อความที่ (113) และ (114) หรือพบในส่วนของการใช้คำแสดงการปฏิเสธที่ค่อนข้าง ตรงไปตรงมา ดังในข้อความที่ (115)

5. การใช้คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวก นักศึกษาไทยไม่นิยมใช้คำ กล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกนักเช่นกัน ในการปฏิเสธข้อเสนอ แต่อย่างไรก็ตามพบการใช้กลวิธีนี้ใน สถานการณ์ที่ 10 ที่ถูกน้องปฏิเสธเจ้านายที่เสนอตำแหน่งใหม่ให้ ดังตัวอย่าง

“เสนอตำแหน่งใหม่”

(116) คิดฉันก็อยากจะรับไว้แหละคะ แต่คิดฉันต้องดูแลน้องๆ ที่กำลัง เรียนอยู่เลยคะ

(117) ผมสนใจครับ ขอขอบคุณท่านมาก แต่ว่ายังไงก็ไม่อยากย้าย ไปจากที่นี่ครับ

จากข้อความที่ขีดเส้นใต้ข้างต้น จะเห็นว่า ผู้ปฏิเสรมีการกล่าวในทำนองให้ความสนใจในข้อเสนอ นั้น แล้วจึงใช้คำกล่าวให้เหตุผลตามมา รวมทั้งเป็นการรักษาหน้าผู้ให้ข้อเสนอด้วย

นอกจากนี้ยังพบการใช้คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกในลักษณะแสดงความชื่นชมด้วย ซึ่งถึงแม้ว่าจะพบไม่มากนัก แต่เป็นที่น่าสนใจว่าในกลุ่มนักศึกษาไทยพบกลวิธีนี้ทั้งในการปฏิเสธข้อเสนอและการปฏิเสธการขอร้อง ในขณะที่ในกลุ่มนักศึกษาวอเมริกันพบเพียงในการปฏิเสธข้อเสนอเท่านั้น ในกลุ่มนักศึกษาไทย พบการใช้คำกล่าวแสดงความชื่นชมดังตัวอย่าง

“เสนอให้ขอรับทุน”

(118) อาจารย์ดีกับหนูมากเลยนะ แต่หนูคิดว่ามีคนอื่นจำเป็นกว่าหนู

(119) อาจารย์ช่างดีกับหนูจริงๆ นะ หนูไม่รู้ว่าจะตอบแทนยังไง

แต่หนูคิดว่ายังมีคนอื่นที่เขาจำเป็นมากกว่าหนู

การใช้คำกล่าวแสดงความชื่นชม ที่พบนั้นพบเพียงในสถานการณ์ที่นักศึกษาปฏิเสธอาจารย์ที่เสนอให้ขอรับทุนเท่านั้น ในขณะที่ในการปฏิเสธข้อเสนอของนักศึกษาวอเมริกัน จะพบคำกล่าวแสดงความชื่นชมในสถานการณ์ที่หลากหลายมากกว่า สะท้อนให้เห็นว่า นักศึกษาวอเมริกันนิยมใช้คำกล่าวแสดงความชื่นชมแก่ผู้ให้ข้อเสนอมากกว่านักศึกษาไทย

6. การใช้คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น กลวิธีนี้ สามารถจำแนกได้เป็น 2

กลวิธีย่อยคือ

6.1 การขอเปลี่ยนแปลงเวลา เป็นที่น่าสังเกตว่า ในการปฏิเสธข้อเสนอของนักศึกษาไทย พบกลวิธีย่อยนี้ ในขณะที่จะไม่พบเลยในการปฏิเสธข้อเสนอของนักศึกษาวอเมริกัน แต่อย่างไรก็ตามในกลุ่มนักศึกษาไทยก็พบกลวิธีย่อยนี้ในเพียงสถานการณ์เดียวคือสถานการณ์ที่ 2 “เสนอจะไปส่งที่บ้าน” ดังตัวอย่าง

“เสนอจะ ไปส่งที่บ้าน”

(120) ไม่เป็นไรหรอก ขอบใจมากนะ เอาไว้คราวหน้าจะ
ใช้บริการจ้ะ

(121) ไม่เป็นไรหรอก ขอบใจจ้ะ ไว้คราวหน้าจะไปนะ

ถึงแม้ว่าจะพบการใช้กลวิธีย่อยดังกล่าวข้างต้นไม่มากนัก แต่เป็นที่น่าสนใจว่า นักศึกษาไทยมีการปฏิเสธเพื่อนที่เสนอจะไปส่งที่บ้าน โดยใช้การเสนอ ซึ่งดูคล้ายๆ กับการ “สัญญา” ว่าจะรับข้อเสนอ นั้นในอนาคต ที่ผู้ปฏิเสธกล่าวเช่นนี้ ผู้วิจัยคิดว่า

ผู้ปฏิเสธต้องการที่จะมีให้เสียน้ำใจที่เพื่อนอุตสาหกรรมอาสาจะไปส่งที่บ้าน ซึ่งไม่พบลักษณะเช่นนี้
 เคยในการปฏิเสธข้อเสนอในกลุ่มนักศึกษาอเมริกัน

6.2 การขอเปลี่ยนแปลงข้อเสนอ กลวิธีย่อยนี้ มีลักษณะคล้ายคลึง
 กับกลวิธีย่อยคำกล่าวตอบรับแบบมีเงื่อนไขในการปฏิเสธการขอร้อง แต่ที่ผู้วิจัยใช้ชื่อว่า “คำกล่าว
 เปลี่ยนแปลงข้อเสนอ” เนื่องจากให้ความหมายที่ครอบคลุมได้มากกว่า เนื่องจากในการปฏิเสธข้อ
 เสนอมีทั้งการให้ผู้เสนอกระทำอย่างอื่นแทน หรือเสนอให้ให้ข้อเสนออื่นกับผู้อื่นแทน ดังตัวอย่าง

“เสนอขอใช้ค่ากระถางดอกไม้”

(122) ไม่ต้องจะ ของมันแตกไปแล้ว ไปหยิบใบใหม่ใน
ห้องมาใส่แทนกันจะ

จากข้อความข้างต้นจะเห็นว่า ผู้ปฏิเสธไม่ขอรับการขอใช้
 ค่ากระถางดอกไม้ที่แตก แต่เสนอว่าให้ไปหยิบใบใหม่มาใส่แทน อีกตัวอย่างหนึ่งคือ

“เสนอให้ขอรับทุน”

(123) ขอบคุณอาจารย์มากเลยครับ แต่ผมคิดว่าผมคงไม่เหมาะ
กับทุนนี้ ลองให้สมาชิกไปดีกว่าครับ

(124) ขอบคุณค่ะ แต่หนูคิดว่าคงมีคนอื่นเหมาะกว่าหนูอีกค่ะ

คำกล่าวเปลี่ยนแปลงข้อเสนอในลักษณะนี้ ถึงแม้ว่าจะเป็น
 การเสนอไปให้ผู้อื่นแทน แต่ที่ผู้วิจัยไม่จัดเป็นคำกล่าวแนะนำเชิงปิดความรับผิดชอบ เช่นที่พบ
 ในการปฏิเสธการขอร้อง เนื่องจากมิใช่เป็นการปิดความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่นเสีย
 ประโยชน์ (ต้องทำตามที่ถูกผู้อื่นขอร้อง) แทนตน แต่ในทางตรงกันข้าม กลับเป็นการ
 เสนอให้ผู้อื่นรับประโยชน์ (ข้อเสนอ) แทนตน

นอกจากนี้ ยังพบคำกล่าวเปลี่ยนแปลงข้อเสนอในอีกลักษณะ
 หนึ่ง ดังตัวอย่าง

“เสนอตำแหน่งใหม่”

(125) ขอบคุณค่ะ แต่คิดค้นคงจะเป็นได้ ถ้าไม่ต้องย้ายไปต่าง
จังหวัด

(126) ขอบคุณค่ะ แต่คิดที่ว่าต้องย้ายไปอีกจังหวัดหนึ่ง
ไม่เช่นนั้นแล้ว คิดค้นจะรับไว้

ข้อความที่ขีดเส้นใต้ข้างต้น เมื่อมองคู่มือจะคล้ายกับการใช้
 คำกล่าวแสดงเหตุผลมาก แต่เมื่อดูรูปประโยคแล้ว ผู้ปฏิเสธมีการเสนอเป็นนัยว่า สามารถจะรับ

ข้อเสนอตำแหน่งใหม่นั้นได้ ถ้าไม่ต้องย้ายไปทำงานที่ต่างจังหวัด ซึ่งพบลักษณะนี้เช่นกันในกลุ่ม นักศึกษาอเมริกัน ดังตัวอย่างที่ (60)

7. การใช้คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา เมื่อเทียบกับที่พบในกลุ่มนัก ศึกษาอเมริกันแล้ว นักศึกษาไทยไม่นิยมใช้คำปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมาในการปฏิเสธข้อเสนอ นัก อาจเนื่องจากว่า คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมาให้ความรู้สึกที่แข็งกระด้างเกินไป แต่ก็มีที่พบ บ้าง ดังตัวอย่าง

“เสนอจะ ไปส่งที่บ้าน”

(127) ไม่ต้องห rokok อยู่คนละทาง รบกวนเปล่าๆ

“เสนอขอใช้คำกระถางดอกไม้ที่แตก”

(128) ไม่ต้องจ๊ะ ของมันแตกไปแล้ว ไปหยิบใบใหม่ในห้อง มาใส่แทนละกันจ๊ะ

จากข้อความที่ขีดเส้นได้ข้างต้น จะเห็นว่าผู้ปฏิเสธใช้วลี “ไม่ต้อง” และมักมีคำว่า “ห rokok” หรือ “จ๊ะ” เป็นคำลงท้ายด้วยเสมอ ที่เป็นเช่นนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้ปฏิเสธ ต้องการที่จะทำให้ไม่ดูเป็นคำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมาที่เคียดแค้น

8. การใช้คำกล่าวว่าเป็นไม่ปัญหา พบนักศึกษาไทยนิยมใช้กลวิธีนี้ มาก เป็นที่น่าสังเกต ซึ่งอาจเนื่องมาจากวลี “ไม่เป็นไร” เป็นคำพูดที่ติดปากคนไทย รวมทั้งนักศึกษา ไทยมักมีการกล่าวในลักษณะว่า “สามารถกระทำสิ่งนั้นได้ด้วยตนเอง” ซึ่งผู้วิจัยก็จัดว่าเป็นคำ กล่าวแสดงว่าไม่เป็นปัญหาเช่นกัน ดังตัวอย่าง

“เสนอจะ ไปส่งที่บ้าน”

(129) ไม่เป็นไรจ๊ะ เรายกตัวเองได้ ขอบคุณจริงๆ

“เสนอเข้าเวรแทน”

(130) ไม่เป็นไร ที่อยู่เองได้จ๊ะ

จากข้อความที่ขีดเส้นได้ข้างต้น ผู้ปฏิเสธใช้ถ้อยคำ “ไม่เป็นไร”, “เรายกตัวเองได้” หรือ “ที่อยู่เองได้” ซึ่งล้วนเป็นคำกล่าวแสดงว่าไม่เป็นปัญหาทั้งสิ้น

9. การใช้คำกล่าวปลอบใจ ผู้ปฏิเสธใช้กลวิธีนี้ในสถานการณ์ที่ 6 ที่คนสวนเสนอขอใช้คำกระถางดอกไม้ที่แตก คล้ายคลึงกับที่พบในกลุ่มนักศึกษามาอเมริกัน ดังตัวอย่าง

“เสนอขอใช้คำกระถางดอกไม้ที่แตก”

(131) ไม่เป็นไร ห rokok อย่ากังวลไปเลยนะ

(132) ไม่ต้อง ห rokok นึกหน้อยเอง

(133) ไม่เป็นไร ห rokok คราวหลังระวังไว้ด้วยกัน อย่าคิดมากเกินไป

ผู้ปฏิบัติกล่าวในข้อความที่ขีดเส้นใต้ข้างต้น เนื่องจากมีเจตนาที่จะ
 ปล่อยให้ผู้อื่นให้ข้อเสนอให้เกิดความสบายใจ ไม่ต้องคิดวิตกกังวลในเรื่องเล็กๆ น้อยๆ เช่นนี้ ซึ่งการ
 กล่าวในลักษณะนี้ในงานของ ทักษิณีย์ (ทักษิณีย์ เมฆดาวรวินา, 1998) ก็พบเช่นกัน ทักษิณีย์ พบว่า
 การกล่าวแสดงความหวังของผู้ฟัง เป็นลักษณะเด่นของการใช้ภาษาไทยในการแสดงวัจนกรรมการ
 ขอโทษ

10. การใช้คำกล่าวเชิงปรัชญา การใช้กลวิธีนี้เมื่อคู่สนทนาจะคล้ายกับคำ
 กล่าวให้เหตุผล แต่ที่ผู้วิจัยจัดให้อยู่ในกลวิธีดังกล่าว เนื่องจาก คำกล่าวลักษณะนี้จะมีเนื้อหาในเชิง
 ปรัชญา ซึ่งพบลักษณะเช่นนี้ในกลุ่มนักศึกษอเมริกัันดังได้กล่าวไว้ในบทที่ 4 ในกลุ่มนักศึกษาไทย
 มีตัวอย่างที่พบ ดังนี้

“เสนอขอใช้ค่ากระถางดอกไม้”

(134) ไม่เป็นไรหรอก หนูเขาก็พลาดกันได้ อย่างกังวลไปเลย คราวหน้า
 ก็หยิบจับอะไรระวังหน่อยแล้วกัน

(135) ไม่เป็นไรหรอกอย่าคิดมาก มันก็ต้องแตกซักวันละ คราวหน้า
 ก็ระวังหน่อยละกัน

จะเห็นว่าในข้อความที่ขีดเส้นใต้ ผู้ปฏิบัติต้องการที่จะบอกว่า
 เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องปกติธรรมดา ที่สามารถเกิดได้กับมนุษย์ทุกคนและในการศึกษา
 วัจนกรรมกรรการกล่าวคำเด็กเดือน เปรียบเทียบระหว่างคนอเมริกัันกับคนจีนของแนช (Nash, 1983)
 ก็พบว่าคนจีนมักกล่าวคำเด็กเดือนโดยใช้คำพูดที่สนใจความรู้ตึกของผู้ฟังว่า ต้องการความเข้าใจ
 ค่ายกย่องชมเชย และการยอมรับ ในขณะที่คนอเมริกัันจะเน้นความเป็นปัจเจกชน เคารพสิทธิส่วนบุคคล
 และเชื่อมั่นในตนเองมากกว่า

11. การใช้คำกล่าวคำเด็กเดือน เป็นที่น่าสังเกตว่ากลวิธีนี้ไม่พบเลยใน
 กลุ่มนักศึกษอเมริกััน แต่ในกลุ่มนักศึกษาไทยพบการใช้กลวิธีนี้ในสถานการณ์ที่ 6 ที่คนสวน
 เสนอขอใช้ค่ากระถางดอกไม้ที่แตก ดังตัวอย่าง

“เสนอขอใช้ค่ากระถางดอกไม้”

(136) ไม่ต้องหรอก คราวหลังก็อย่าทำอีกแล้วกัน

(137) ช่างมันเถอะ เธอเองก็จำเป็นต้องใช้เงินนี่ คราวหน้าก็ระวัง
 หน่อยก็แล้วกัน

(138) ไม่เป็นไรหรอก พยายามอย่าให้แตกอีกกันจ๊ะ

จากข้อความที่ขีดเส้นใต้ข้างต้น จะเห็นว่าผู้ปฏิเสชนอกจากจะใช้คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา หรือคำกล่าวแสดงว่าไม่เป็นปัญหาแล้วยังมีการใช้คำกล่าวเชิงตักเตือนให้ผู้ให้ข้อเสนอเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้นด้วย

5.1.2 (2) ความถี่ในการปรากฏของกลวิธีการปฏิเสธข้อเสนอของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาไทย

ผู้วิจัยต้องการทราบว่า กลุ่มนักศึกษาไทยมีการใช้กลวิธีการปฏิเสธต่างๆ ในการปฏิเสธข้อเสนอในบริบทภาษาไทยมากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยจึงแจกแจงนับอัตราการใช้กลวิธีต่างๆ นำเสนอ โดยตารางดังนี้

ตารางที่ 14 ความถี่ในการปรากฏของกลวิธีการปฏิเสธข้อเสนอของนักศึกษาไทย ในบริบทภาษาไทย (เรียงลำดับจากที่พบมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด)

ลำดับกลวิธีที่พบ	จำนวนครั้งการปฏิเสธ	ร้อยละการปรากฏ
1. คำกล่าวให้เหตุผล	226	29.2
2. คำกล่าวแสดงว่าไม่เป็นปัญหา	192	24.8
3. คำกล่าวขอขอบคุณ	183	23.7
4. คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น	49	6.3
5. คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา	31	4.0
6. คำกล่าวปลอบใจ	24	3.1
7. คำกล่าวแสดงความตั้งใจ	22	2.9
8. คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวก	16	2.1
9. คำกล่าวตักเตือน	15	2.0
10. คำกล่าวขอโทษ	10	1.3
11. คำกล่าววิงวอนขอร้อง	5	0.6
รวม	773	100

จากตารางที่ 14 จะเห็นว่าพบการใช้คำกล่าวให้เหตุผลมากเป็นอันดับ 1 เช่นเดียวกับที่พบในกลุ่มนักศึกษามาเมอริกัน และเพื่อเป็นการสนับสนุนว่าคำพูด “ไม่เป็นไร” หรือ “อยู่กลับ เองได้” เป็นคำพูดที่ติดปากคนไทย ดังจะเห็นได้จาก ความถี่ในการปรากฏของคำกล่าวแสดงว่าไม่เป็นปัญหา ถึง 192 ครั้ง (ร้อยละ 24.8) ในขณะที่กลุ่มนักศึกษามาเมอริกัน ใช้เพียง 60 ครั้ง (ร้อยละ 9.2) จากตารางที่ 7 ประเด็นที่น่าสนใจคือ ถึงแม้จะพบคำกล่าวแสดงการปฏิเสธอย่าง

ตรงไปตรงมาเพียง 31 ครั้ง ซึ่งน้อยกว่าที่พบในกลุ่มนักศึกษาอเมริกันมาก แต่นักศึกษาไทยก็มีการใช้กลวิธีนี้มากขึ้นกว่าที่ใช้ในการปฏิเสธการขอร้อง ที่ใช้เพียง 17 ครั้ง (จากตารางที่ 10) ในทางตรงกันข้าม พบคำกล่าวแสดงความดังเดเพียง 22 ครั้ง น้อยกว่าที่ใช้ในการปฏิเสธการขอร้องอยู่มาก ในขณะที่กลุ่มนักศึกษาอเมริกัน พบการใช้คำกล่าวแสดงความดังเดในการปฏิเสธข้อเสนอมากกว่าในการขอร้อง

การใช้คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกในการปฏิเสธข้อเสนอ พบนักศึกษาไทยใช้น้อยกว่าในการปฏิเสธการขอร้อง และน้อยกว่าที่พบในกลุ่มนักศึกษาอเมริกัน ส่วนการใช้คำกล่าวตักเตือนในสถานการณ์ที่มีการกระทำความผิดนั้น ถึงแม้จะพบน้อยเพียง 15 ครั้ง (ร้อยละ 2.0) แต่ก็ยังเป็นประเด็นที่น่าสนใจ เนื่องจากไม่พบการใช้กลวิธีนี้เลยในการปฏิเสธข้อเสนอของกลุ่มนักศึกษาอเมริกัน ส่วนกลวิธีที่เหลือ คือการใช้คำกล่าวขอบคุณ คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น คำกล่าวปลอบใจ คำกล่าวขอโทษ และคำกล่าวเชิงปรัชญา พบปริมาณใกล้เคียงกับที่พบในกลุ่มนักศึกษาอเมริกัน

นอกจากนี้ จากแผนภาพที่ 4 จะเห็นว่าในการใช้คำกล่าวให้เหตุผล และคำกล่าวเสนอทางเลือกอื่นนั้น สามารถจำแนกได้เป็นกลวิธีย่อยๆ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงจะนำเสนอความถี่ในการปรากฏของกลวิธีย่อยเหล่านั้น ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 15 ความถี่ในการปรากฏของกลวิธีย่อยในการใช้คำกล่าวให้เหตุผลของนักศึกษาไทย
ในบริบทภาษาไทย

	การใช้คำกล่าวให้เหตุผล		รวม
	แบบทั่วไป	แบบแสดงความเกรงใจ	
จำนวนครั้งการปรากฏ	187	39	226
ร้อยละการปรากฏ	82.7	17.3	100

จากตารางที่ 15 จะเห็นว่านักศึกษาไทยส่วนใหญ่ ใช้คำกล่าวให้เหตุผลแบบทั่วไปในการปฏิเสธข้อเสนอมากกว่า ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับที่พบในกลุ่มนักศึกษาอเมริกัน แต่อย่างไรก็ตาม ก็พบคำกล่าวให้เหตุผลแบบแสดงความเกรงใจในจำนวนครั้งถึง 39 ครั้ง ซึ่งมากกว่าที่พบในกลุ่มนักศึกษาอเมริกันที่พบเพียง 23 ครั้ง (จากตารางที่ 8)

ตารางที่ 16 ความถี่ในการปรากฏของกลวิธีย่อยในการใช้คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น

	การใช้คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น		รวม
	คำกล่าวเปลี่ยนแปลงเวลา	คำกล่าวเปลี่ยนแปลงข้อเสนอ	
จำนวนครั้งการปรากฏ	2	47	49
ร้อยละการปรากฏ	4.1	95.9	100

จากตารางที่ 16 จะเห็นว่านักศึกษาไทยนิยมใช้คำกล่าวเปลี่ยนแปลงข้อเสนอมากถึงร้อยละ 95.9 แต่อย่างไรก็ตามก็พบการใช้คำกล่าวเปลี่ยนแปลงเวลาอยู่บ้าง ร้อยละ 4.1 ในขณะที่ในกลุ่มนักศึกษาอเมริกัน ไม่พบกลวิธีย่อยการใช้คำกล่าวเปลี่ยนแปลงเวลาในคำกล่าวเสนอทางเลือกอื่นในการเปลี่ยนแปลงข้อเสนอเลย

5.1.2 (3) ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการปฏิเสธข้อเสนอของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาไทย กับสถานภาพทางสังคม

ในแต่ละสถานการณ์ซึ่งคู่สนทนามีสถานภาพทางสังคมต่างกันนั้น พบว่ามีการเลือกใช้กลวิธีการปฏิเสธต่างๆ มากน้อยต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยจะแสดงในตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 ความถี่ในการปรากฏของกลวิธีการปฏิเสธข้อเสนอของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาไทย
จำแนกตามสถานการณ์

กลวิธี	ชื่อสถานการณ์และสถานภาพทางสังคมของผู้ปฏิเสธต่อผู้ให้ข้อเสนอ						รวม
	เสนอขอใช้ ค่ากระถาง ดอกไม้ (สูงกว่า)	เสนอ เช่าแวรแทน (สูงกว่า)	เสนอให้ ขอรับทุน (ต่ำกว่า)	เสนอ ตำแหน่งใหม่ (ต่ำกว่า)	เสนอไป ส่งที่บ้าน (เท่ากัน)	เสนอให้ ยืมเงิน (เท่ากัน)	
- คำกล่าวให้เหตุผล	13	28	38	49	49	49	226
- คำกล่าวแสดงว่าไม่เป็น ปัญหา	42	68	-	-	44	38	192
- คำกล่าวขอบุณ	1	39	40	23	32	48	183
- คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น	2	-	46	1	-	-	49
- คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไป ตรงมา	15	5	-	3	8	-	31
- คำกล่าวปลอบใจ	24	-	-	-	-	-	24
- คำกล่าวแสดงความลังเล	-	-	8	14	-	-	22
- คำกล่าวแสดงความเห็นเชิง บวก	-	-	2	14	-	-	16
- คำกล่าวตักเตือน	15	-	-	-	-	-	15
- คำกล่าวขอโทษ	-	-	4	6	-	-	10
- คำกล่าวเรียงปรัชญา	5	-	-	-	-	-	5

จากตารางที่ 17 เมื่อพิจารณาคำกล่าวให้เหตุผล จะเห็นว่า นักศึกษาไทยใช้กลวิธีนี้น้อยลงเมื่อผู้ปฏิเสธมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้ให้ข้อเสนอ ได้แก่ สถานการณ์ “เสนอขอใช้ค่ากระถางดอกไม้” และ “เสนอเช่าแวรแทน” ในขณะที่ในกลุ่มนักศึกษาวestern พบการใช้ไม่แตกต่างกันมากนักในแต่ละสถานการณ์ จึงเป็นไปได้ว่านักศึกษาไทยไม่เห็นความจำเป็นมากนักที่จะกล่าวให้เหตุผลเมื่อผู้ปฏิเสธเป็นนายจ้างหรือเป็นเจ้านาย ส่วนการใช้คำกล่าวแสดงว่าไม่เป็นปัญหา จะเห็นว่า ไม่พบการใช้กลวิธีนี้เลยเมื่อผู้ปฏิเสธมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้เสนอ แต่อย่างไรก็ตาม กลวิธีนี้มักพบในสถานการณ์ที่เป็นการเสนอให้ความช่วยเหลือ ได้แก่ “เสนอเช่าแวรแทน” เพื่อให้เจ้านายกลับไปดูแลลูกสาวที่บ้าน หรือ “เสนอให้ยืมเงิน” เนื่องจากเพื่อนกำลังต้องการเงินอย่างมาก รวมทั้งสถานการณ์ “เสนอไปส่งที่บ้าน” ด้วย นอกจากนี้ในสถานการณ์ที่มีการกระทำ ความเสียหาย คือ “เสนอขอใช้ค่ากระถางดอกไม้” ก็พบว่านักศึกษาไทยมักนิยมใช้กลวิธีกล่าวคำแสดงว่าไม่เป็นปัญหาเช่นกัน

ในการใช้คำกล่าวขอบคุณ จะเห็นว่า พบปริมาณการใช้คล้ายคลึงกับที่พบในกลุ่มนักศึกษาอเมริกัน กล่าวคือ พบน้อยมากในสถานการณ์ที่มีการกระทำความเสียหาย คือ “เสนอชดใช้ค่ากระถางดอกไม้” และพบค่อนข้างน้อยใน “เสนอตำแหน่งใหม่” ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า นักศึกษาไทยมีความเห็นเช่นเดียวกับนักศึกษาอเมริกันว่า การเสนอตำแหน่งใหม่ ซึ่งต้องย้ายไปทำงานที่ต่างจังหวัดนั้น เป็นผลประโยชน์ของบริษัทส่วนหนึ่งด้วย นอกจากนี้ในสถานการณ์อื่น จะพบการใช้คำกล่าวขอบคุณในปริมาณใกล้เคียงกัน ไม่ว่าผู้ปฏิเสธจะมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่า คำกว่า หรือเท่ากันกับผู้เสนอ ส่วนการใช้คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น พบนักศึกษาไทยใช้ในปริมาณค่อนข้างมากในสถานการณ์เดียวคือ “เสนอให้ขอรับทุน” คือนักศึกษาปฏิเสธอาจารย์ โดยกล่าวเสนอให้ผู้อื่นรับข้อเสนอนั้นแทนตน ในขณะที่กลุ่มนักศึกษาอเมริกันมักใช้คำกล่าวให้เหตุผลแบบตรงไปตรงมา เช่น “I don't need it.” หรือ “I set for school this year.” เป็นต้น นอกจากนี้ นักศึกษาอเมริกันจะใช้คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่นที่หลากหลายมากกว่าที่พบในกลุ่มนักศึกษาไทย

ส่วนการใช้คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมานั้น พบค่อนข้างน้อยในการปฏิเสธข้อเสนอ แต่อย่างไรก็ตามก็พบการใช้กลวิธีนี้มากกว่าในการปฏิเสธการขอร้อง ถึงแม้ว่าจะมีแนวโน้มพบเมื่อผู้ปฏิเสธมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้เสนอ คือใน “เสนอชดใช้ค่ากระถางดอกไม้” และ “เสนอเข้าเวรแทน” แต่ผู้วิจัยเห็นว่ายังไม่สามารถสรุปบทบาทของสถานภาพทางสังคมที่มีต่อการใช้กลวิธีนี้ได้ชัดเจนนัก เนื่องจากพบการใช้กลวิธีในปริมาณที่ค่อนข้างน้อย แต่อาจจะสะท้อนให้เห็นว่า นักศึกษาเลือกที่จะใช้กลวิธีที่อ่อนมากกว่ากลุ่มนักศึกษาอเมริกันเช่นกันในการปฏิเสธข้อเสนอ ส่วนการใช้คำกล่าวแสดงความลังเลและคำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกนั้น จากตารางที่ 16 เป็นที่น่าสังเกตว่าพบน้อยมาก (เพียง 22 ครั้ง และ 16 ครั้ง ตามลำดับ) และพบเพียงในสถานการณ์ที่ผู้ปฏิเสธมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้เสนอ คือใน “เสนอให้ขอรับทุน” และ “เสนอตำแหน่งใหม่” และในทำนองเดียวกัน ในสถานการณ์ 2 สถานการณ์ดังกล่าว ยังพบการใช้คำกล่าวขอโทษด้วย ถึงแม้ว่าจะพบในปริมาณไม่มากนัก แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่าไม่พบการใช้คำกล่าวขอโทษในสถานการณ์อื่นเลย

นอกจากนี้ในกลวิธีอื่น ๆ ที่เหลือ คือ การใช้คำกล่าวปลอบใจ คำกล่าวเชิงปรัชญา และคำกล่าวตักเตือนนั้น จะเห็นว่าพบเพียงในสถานการณ์ที่มีการกระทำความเสียหาย “เสนอชดใช้ค่ากระถางดอกไม้” จึงทำให้พบกลวิธีการปฏิเสธข้อเสนอที่แตกต่างออกไป ผู้วิจัยจึงไม่สามารถพิจารณาบทบาทของสถานภาพทางสังคมที่มีต่อกลวิธีเหล่านี้ได้ แต่อย่างไรก็ตามการใช้คำกล่าวตักเตือนก็เป็นกลวิธีหนึ่งที่น่าสนใจ เนื่องจากไม่พบเลยในกลุ่มนักศึกษาอเมริกัน สะท้อนให้เห็นว่า ในสถานภาพทางสังคมระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างนั้น นักศึกษาไทยเห็นว่านายจ้างมีสิทธิ

ที่จะใช้คำกล่าวตักเตือนลูกจ้าง (คือคนทำสวน) ได้ นอกจากจะใช้คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา คำกล่าวแสดงว่าไม่เป็นปัญหาหรือคำกล่าวปลอบใจแล้ว

จากที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นว่าสถานภาพทางสังคมมีความสัมพันธ์ หรือ มีบทบาทมากพอควรต่อการเลือกใช้กลวิธีการปฏิเสธข้อเสนอในกลุ่มนักศึกษาไทย โดยสรุปพบว่า เมื่อผู้ปฏิเสธมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้ให้ข้อเสนอแล้ว นักศึกษาไทยมีแนวโน้มจะเลือกใช้คำกล่าวให้เหตุผล คำกล่าวแสดงความตั้งใจ คำกล่าวขอโทษ คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกมากขึ้น ในขณะที่จะใช้คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมาน้อยลง และในทางตรงกันข้าม ถ้าผู้ปฏิเสธมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่า หรือเท่ากันกับผู้ให้ข้อเสนอ นักศึกษาไทยมีแนวโน้มจะใช้คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมามากขึ้น

จากกลวิธีการปฏิเสธการขอร้องและการปฏิเสธข้อเสนอของนักศึกษาไทย ในบริบทภาษาไทยที่กล่าวมาทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า ในการปฏิเสธข้อเสนอนี้พบการใช้คำกล่าวขอบุญ และคำกล่าวแสดงว่าไม่เป็นปัญหาซึ่งไม่พบในการปฏิเสธการขอร้อง มีการใช้คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมาในการปฏิเสธข้อเสนอมากกว่าในการปฏิเสธการขอร้อง ส่วนคำกล่าวการแสดงความเห็นเชิงบวกนั้น โดยรวมแล้วพบน้อยกว่าที่นักศึกษามาอเมริกันใช้ไม่มากนัก และมีแนวโน้มใช้คำกล่าวแสดงความตั้งใจและคำกล่าวเสนอทางเลือกอื่นในการปฏิเสธการขอร้องมากกว่าในการปฏิเสธข้อเสนอจนเห็นได้เด่นชัด ส่วนคำกล่าวว่าไม่เป็นปัญหานั้นดูจะเป็นที่นิยมมากกว่าคำกล่าวขอบุญในการปฏิเสธข้อเสนอ ในขณะที่นักศึกษามาอเมริกันนิยมใช้คำกล่าวขอบุญมากกว่าคำกล่าวแสดงว่าไม่เป็นปัญหา นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาไทยให้ความสำคัญกับการเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอโทษ หรือคำกล่าวขอบุญ เพื่อให้ดูจริงจังและตั้งใจมากขึ้น ส่วนสถานภาพทางสังคมระหว่างผู้ปฏิเสธกับผู้ขอร้อง หรือผู้ให้ข้อเสนอ นั้น เห็นได้เด่นชัดมากพอควรในการเลือกใช้กลวิธีการปฏิเสธของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาไทย

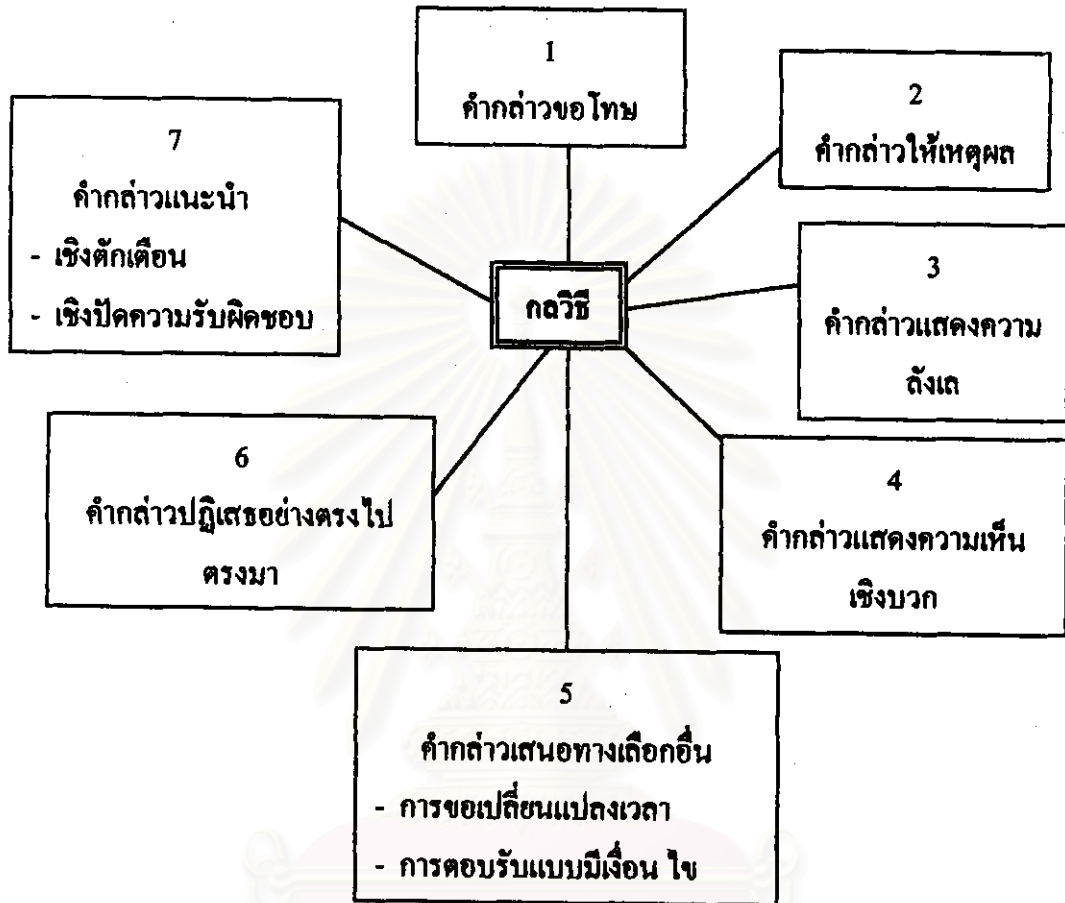
5.2 กลวิธีการปฏิเสธของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษ

5.2.1 การปฏิเสธการขอร้อง

5.2.1 (1) กลวิธีการปฏิเสธการขอร้องของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษ

กลวิธีการปฏิเสธการขอร้องของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษสามารถจำแนกได้เป็น 7 กลวิธี คล้ายคลึงกับที่พบเมื่อนักศึกษาแสดงการปฏิเสธในภาษาแม่ ดังแสดงในแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 5 กลวิธีและกลวิธีย่อยในการปฏิเสธการขอร้องของนักศึกษาไทยในปริบท
ภาษาอังกฤษ

จากแผนภาพที่ 5 ผู้วิจัยจะกล่าวถึงรายละเอียดของกลวิธีและกลวิธีย่อยดังต่อไปนี้

1. การใช้คำกล่าวขอโทษ พบการใช้คำกล่าวขอโทษแบบตรงไปตรงมา ไม่พบการใช้คำขอโทษแบบขอรับการให้อภัย และมักพบการเพิ่มความหนักแน่นในการใช้คำกล่าวขอโทษนั้น ดังตัวอย่าง

“ขอให้ช่วยงาน”

(139) *I'm really sorry, Mr. Jones but I do need to get home and finish my home work.*

(140) *I'm sorry, sir . I really can't.*

2. การใช้คำกล่าวให้เหตุผล ผู้ปฏิเสธจะอ้างเหตุผลหรือความจำเป็นที่ไม่สามารถกระทำตามที่ขอร้องได้ ดังตัวอย่าง

“ขออภัยมาก โน้ตย่อ”

(141) I'm so sorry. I have already given it to John.

“ขอให้ฝึกบทสนทนา”

(142) Sorry, I have a rush work.

“ขอให้มาทำงานวันเสาร์”

(143) I hope to but I have to visit my mom.

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่านักศึกษาไทยใช้คำกล่าวให้เหตุผลในหลายรูปแบบเช่นเดียวกับที่พบในภาษาแม่ ไม่ว่าจะป็นเหตุผลแบบไม่เฉพาะเจาะจงนัก จนถึงเหตุผลที่เฉพาะเจาะจงมาก และบางครั้งมีการกล่าวอ้างถึงบุคคลในครอบครัว

3. การใช้คำกล่าวแสดงความกังวล นักศึกษาไทยมักใช้ “I'm afraid...” นำหน้าคำกล่าวปฏิเสธ เพื่อให้การปฏิเสธนั้นดูอ่อนลง ส่วนการใช้คำแสดงความกังวลอื่น ๆ เช่น “maybe” , “I think” หรือ “Well ,...” พบไม่มากนัก ดังตัวอย่าง

“ฝากส่งจดหมาย”

(144) I'm afraid not , Can it be another day?

(145) I think I can't do it. I'm sorry.

“ขออภัยมาก โน้ตย่อ”

(146) Maybe I can't I have to review my lesson today

4. การใช้คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวก นักศึกษาไทยใช้คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกในหลายลักษณะ ดังตัวอย่าง

“ขอให้อยู่ช่วยงาน”

(147) I'd like to but I have a lot of things to handle today.

“ฝากส่งจดหมาย”

(148) Yes, of course but can I do it for you after I come back?

“ขอให้ไปตั้งที่บ้าน”

(149) I wanted really to help you but we are in different way.

การใช้คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกในข้อความที่ (147) และ (149) มีลักษณะคล้ายคลึงกับที่พบในกลุ่มนักศึกษามาอเมริกัน ส่วนในข้อความที่ (148) นั้นจะสังเกตว่าการใช้คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกโดยใช้คำตอบรับ (yes, ...) ก่อน ซึ่งลักษณะนี้ไม่พบในกลุ่มนักศึกษามาอเมริกัน

5. การใช้คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น กลวิธีนี้สามารถจำแนกได้เป็น 2 กลวิธีย่อยเช่นเดียวกับที่พบในกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ดังได้กล่าวมาแล้ว กลวิธีย่อยที่พบได้แก่

5.1 การขอเปลี่ยนแปลงเวลา ผู้ปฏิบัติจะบอกผู้ขอร้องว่า คนสามารถจะกระทำตามที่ขอร้องได้ แต่ต้องเป็นเวลาอื่นมิใช่เวลาที่ผู้ขอร้องกำหนด ดังตัวอย่าง

“ฝากส่งจดหมาย”

(150) Sorry, but I'm willing to do it next time.

“ขอให้ฝึกบทสนทนา”

(151) I'm afraid not. I can't, tomorrow you can come to see me again

(152) Oh! I'm sorry. Can you see me tomorrow instead?

ข้อความข้างต้นจะเห็นว่านักศึกษไทยกล่าวเปลี่ยนแปลงข้อเสนอในหลายลักษณะ บางครั้งจะมีการกำหนดเวลาที่แน่นอน ดังในข้อความที่ (151) หรือไม่กำหนดเวลาแน่นอน ดังในข้อความที่ (150) หรือใช้รูปประโยคคำถาม ดังในข้อความที่ (152)

5.2 การตอบรับแบบมีเงื่อนไข ในกลวิธีย่อยนี้ ผู้ปฏิบัติจะให้เงื่อนไขแก่ผู้ขอร้องว่า สามารถที่จะกระทำตามที่ขอร้องได้แต่เพียงบางส่วนเท่านั้น ดังตัวอย่าง

“ขอยืมสมุดโน้ตย่อ”

(153) I'm sorry, I want to lend it but I can lend them to xerox.

“ขอให้มาทำงานวันเสาร์”

(154) Certainly, but may I make it at home.

จากข้อความที่ (153) จะเห็นว่าผู้ปฏิบัติจะให้ยืมสมุดโน้ตย่อไปถ่ายเอกสารเท่านั้น ไม่ให้ยืมกลับบ้าน หรือในข้อความที่ (154) ผู้ปฏิบัติกล่าวว่าจะเป็นที่ปรึกษาให้ได้แต่ขอยู่ที่บ้าน (โดยอาจให้โทรศัพท์ไปปรึกษาที่บ้าน จะเห็นว่าทั้ง 2 ข้อความ ผู้ปฏิบัติยินดีที่จะทำตามที่ขอร้องแต่เพียงบางส่วนเท่านั้น

6. การใช้คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา ผู้ปฏิบัติใช้คำแสดงการปฏิเสธจริงๆ เช่น “can't” หรือ “no” ดังตัวอย่าง

“ขอให้ไปส่งที่บ้าน”

(155) No, I'm sorry about it.

(156) I'm really sorry. I can't do it.

“ขอให้ฝึกบทสนทนา”

(157) I can't. I have to do something else very important but I'll give you tomorrow.

จากข้อความข้างต้นจะเห็นว่าการใช้คำปฏิเสธตรงไปตรงมามากพบ ร่วมกับการใช้กลวิธีอื่นๆ ด้วยเสมอ และในกลุ่มนักศึกษาไทยไม่พบกลวิธีนี้ใดๆ เลย ในขณะที่ พบบ้างในกลุ่มนักศึกษชาวอเมริกัน

7. การใช้คำกล่าวแนะนำ ถึงแม้ว่ากลวิธีนี้จะพบน้อยมาก แต่มีประเด็น ที่น่าสนใจคือ ไม่พบการกล่าวแนะนำเชิงดัดเตือน ดังเช่นที่พบในกลุ่มนักศึกษชาวอเมริกัน (ข้อความที่ (39), (40)) คงพบแต่การใช้คำกล่าวแนะนำแบบทั่วๆ ไป ดังตัวอย่าง

“ขอให้ฝึกบทสนทนา”

(158) I'm really sorry. I can't stay after class today, but you can read about in student book.

“ขอให้ไปส่งที่บ้าน”

(159) I'll go in a different way. Can you go with someone else?

จากข้อความข้างต้น จะเห็นว่าการใช้คำกล่าวแนะนำมีทั้งที่อยู่ใน รูปประโยคบอกเล่า เช่นข้อความ (158) หรืออยู่ในรูปประโยคคำถาม เช่นข้อความ (159)

5.2.1 (2) ความถี่ในการปรากฏของกลวิธีการปฏิเสธการขอร้องของนักศึกษาไทย ในบริบทภาษาอังกฤษ

หลังจากที่ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียดของกลวิธี 7 กลวิธีที่พบแล้ว ในขั้นตอนต่อไป ผู้วิจัยจะนำเสนอความถี่ในการปรากฏของแต่ละกลวิธีดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 ความถี่ในการปรากฏของกลวิธีการปฏิเสธการขอร้องของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษ (เรียงลำดับจากที่พบมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด)

ลำดับและกลวิธีพบ	จำนวนครั้งการปรากฏ	ร้อยละการปรากฏ
1. คำกล่าวให้เหตุผล	230	35.0
2. คำกล่าวขอโทษ	187	28.4
3. คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา	72	10.9
4. คำกล่าวแสดงความถึงเต	65	9.9
5. คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น	57	8.7
6. คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวก	39	5.9
7. คำกล่าวแนะนำ	8	1.2
รวม	658	100

จากตารางที่ 18 จะเห็นว่าการใช้คำกล่าวให้เหตุผลและการใช้คำกล่าวขอโทษยังคงพบมากที่สุดและรองลงมาตามลำดับในการปฏิเสธการขอร้อง ประเด็นที่น่าสนใจคือนักศึกษาไทยนิยมใช้คำปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมาในบริบทภาษาอังกฤษมากกว่าที่ใช้บริบทภาษาแม่มาก ในขณะที่เดียวกันก็ยังคงมีการใช้คำแสดงความถึงเตมากใกล้เคียงกับที่พบในภาษาแม่ นอกจากนี้จะเห็นว่ามีการใช้คำกล่าวแนะนำน้อยที่สุดเพียง 8 ครั้ง (ร้อยละ 1.2) ในขณะที่พบเมื่อนักศึกษาไทยใช้ในภาษาแม่ถึง 22 ครั้ง (ร้อยละ 3.8) จากตารางที่ 9

นอกจากนี้แล้วจากแผนภาพที่ 5 พบว่ามี 1 กลวิธีที่สามารถจำแนกเป็นกลวิธีย่อยได้คือ การใช้คำเสนอทางเลือกอื่น ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอความถี่ในการปรากฏของกลวิธีย่อยในกลวิธีดังกล่าว ดังนี้

ตารางที่ 19 ความถี่ในการปรากฏของกลวิธีย่อยในการใช้คำกล่าวเสนอทางเลือกของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษ

	การใช้คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น		รวม
	คำกล่าวเปลี่ยนแปลงเวลา	คำตอบรับแบบมีเงื่อนไข	
จำนวนครั้งการปรากฏ	48	9	57
ร้อยละการปรากฏ	84.2	15.8	100

5.2.1 (3) ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการปฏิเสธการขอร้องของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษกับสถานภาพทางสังคม

ในแต่ละสถานการณั้ซึ่งคู่สนทนามีสถานภาพทางสังคมต่างกัันนั้น พบว่ามีการเลือกใช้กลวิธีการปฏิเสธต่าง ๆ มากน้อยต่างกััน ซึ่งผู้วิจัยจะแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 20 ความถี่ในการปรากฏของกลวิธีการปฏิเสธการขอร้องของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษ จำแนกตามสถานการณั้

กลวิธี	ชื่อสถานการณั้และสถานภาพทางสังคมของผู้ปฏิเสธต่อผู้ขอร้อง						รวม
	ขอให้มาทำงานวันเสาร์ (สูงกว่า)	ขอให้ฝึกบทสนทนา (สูงกว่า)	ขอให้อยู่ช่วยงาน (ต่ำกว่า)	ฝากส่งจดหมาย (ต่ำกว่า)	ขอขมวดไม้ดอ (เท่ากัน)	ขอให้ไปส่งที่บ้าน (เท่ากัน)	
- คำกล่าวให้เหตุผล	40	24	39	42	45	40	230
- คำกล่าวขอโทษ	35	27	30	33	28	34	187
- คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น	13	17	11	7	8	16	72
- คำกล่าวแสดงความถึงเล	5	15	14	14	9	8	65
- คำกล่าวแนะนำ	9	30	2	11	2	3	57
- คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวก	9	6	11	2	5	6	39
- คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา	-	2	-	1	2	2	7

จากตารางที่ 20 เมื่อพิจารณาการใช้คำกล่าวให้เหตุผลของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษ จะเห็นว่า พบการใช้ค่อนข้างมากในทุกสถานการณั้ แต่ก็มึที่พบค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับสถานการณั้อื่น ๆ คือใน “ขอให้ฝึกบทสนทนา” นั้น ดูจะขึ้นกับสถานการณั้มากกว่า กล่าวคือนักศึกษาไทยเห็นว่าอาจารย์ไม่จำเป็นต้องให้คำกล่าวให้เหตุผลมากนักเมื่อต้องปฏิเสธนักศึกษา แต่มีอำนาจที่จะให้คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่นมากกว่า ดังที่พบการใช้คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่นในกลวิธีนี้ถึง 30 ครั้ง ซึ่งพบลักษณะนี้เช่นกันในกลุ่มนักศึกษาอเมริกันและกลุ่มนักศึกษาไทยในบริบทภาษาแม่ ส่วนการใช้คำกล่าวขอโทษ จะเห็นว่าพบการใช้ในแต่ละสถานการณั้ใกล้เคียงกัน ไม่ว่าผู้ปฏิเสธจะมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่า ต่ำกว่า หรือเท่ากันผู้ขอร้อง และเมื่อการใช้คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา ถึงแม้ว่าจะพบการใช้ค่อนข้างมากกว่าที่พบเมื่อนักศึกษาใช้ในบริบทภาษาแม่มาก แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละสถานการณั้ ก็พบปริมาณการใช้ไม่แตกต่างกันมากนัก

การใช้คำกล่าวแสดงความงัดเงา ก็เป็นประเด็นที่น่าสังเกต เนื่องจากแม้ว่าจะพบค่อนข้างมาก คล้ายคลึงกับที่พบเมื่อนักศึกษาไทยใช้ในบริบทภาษาแม่ แต่บทบาทของสถานภาพทางสังคมก็ยังคงเห็นไม่เด่นชัด เนื่องจากปริมาณการใช้ไม่แตกต่างกันมากนักในแต่ละสถานการณ์ และในส่วนของการใช้คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกนั้น พบโดยรวมใกล้เคียงกับที่พบในกลุ่มนักศึกษามาเม็กซิกัน แต่มีประเด็นที่น่าสังเกตคือ พบน้อยมาก (เพียง 2 ครั้ง) ในสถานการณ์ “ฝากส่งจดหมาย” ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่มีความรุนแรงของการขอร้องน้อย กล่าวคือเป็นการขอร้องในเรื่องเล็กน้อย นอกจากนี้ ในกลวิธีการใช้คำกล่าวแนะนำนั้น พบการใช้น้อยมาก จึงยังไม่สามารถสรุปบทบาทของสถานภาพทางสังคมได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าบทบาทของสถานภาพทางสังคมที่มีต่อการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษนั้น ยังเห็นได้ไม่เด่นชัดนัก ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับกรเลือกใช้กลวิธีการปฏิเสธเมื่อนักศึกษาไทยแสดงการปฏิเสธในภาษาแม่แล้ว ในประเด็นหลังจะเห็นบทบาทได้ชัดเจนว่าในบางแง่มุม และสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า เมื่อนักศึกษาไทยแสดงการปฏิเสธในภาษาอังกฤษ ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะของสถานการณ์มีบทบาทต่อการเลือกใช้กลวิธีมากกว่าสถานภาพทางสังคม

5.2.2 การปฏิเสธข้อเสนอ

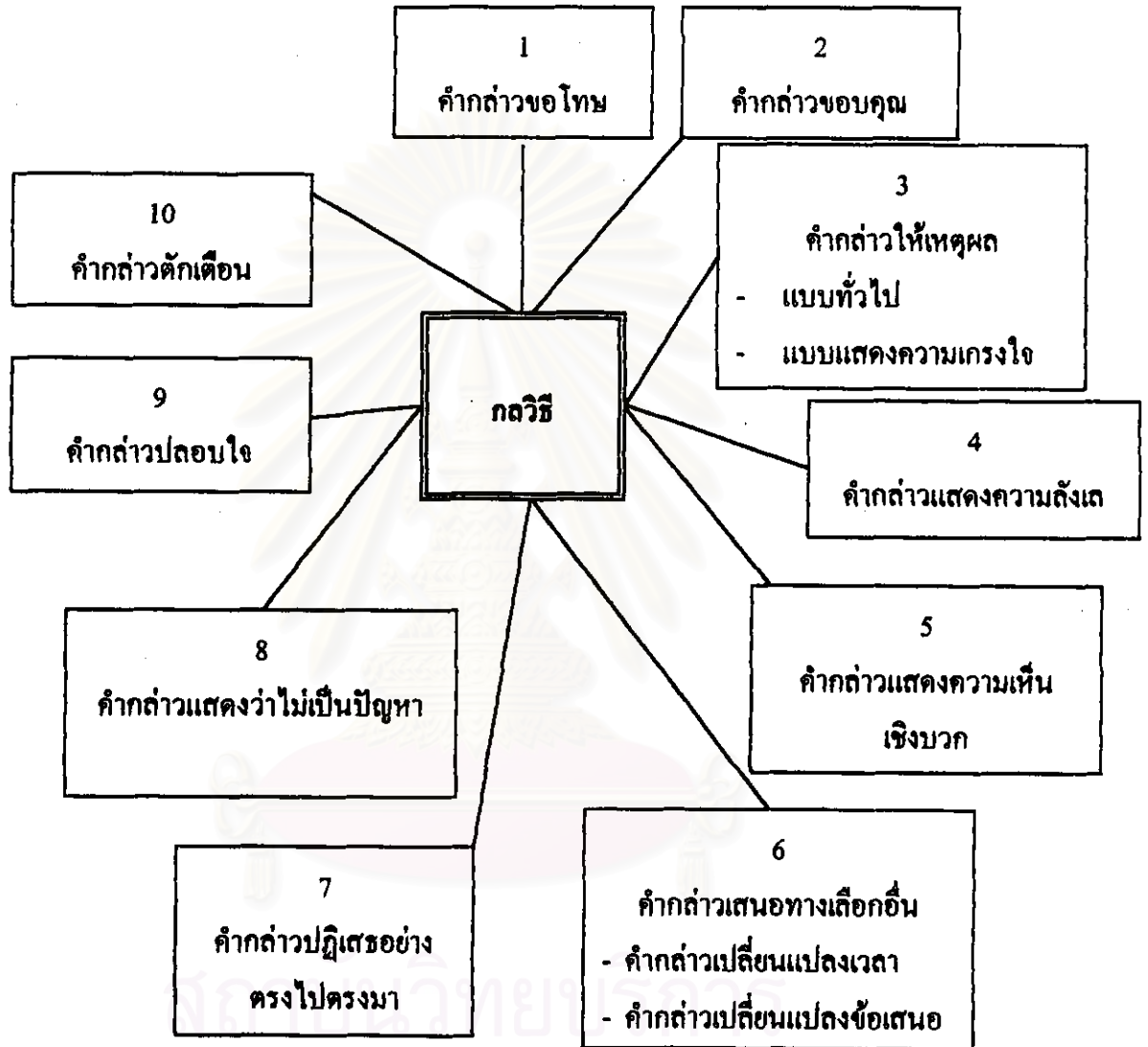
5.2.2 (1) กลวิธีการปฏิเสธข้อเสนอของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษ

กลวิธีการปฏิเสธของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษสามารถจำแนกได้เป็น 10 กลวิธี และบางกลวิธีสามารถจำแนกได้เป็นกลวิธีย่อย ดังจะแสดงในแผนภาพที่ 6 ต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 6 กลวิธีและกลวิธีย่อยในการปฏิเสธข้อเสนอของนักศึกษาไทยในบริบท
ภาษาอังกฤษ

กลวิธีและกลวิธีย่อยที่พบมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การใช้คำกล่าวขอโทษ คำกล่าวขอโทษพบน้อยในการปฏิเสธข้อเสนอ แต่อย่างไรก็ตามก็พบอยู่บ้าง ดังตัวอย่าง

“เสนอให้ยืมเงิน”

(160) *I'm terribly sorry. I have planned to borrow it from someone.*

“เสนอตำแหน่งใหม่”

(161) *Sorry, I must take care my parents.*

จากข้อความข้างต้นจะเห็นว่าบางครั้งนักศึกษาไทยมีการใช้คำเพิ่มความหนักแน่นในการใช้คำกล่าวขอโทษ เช่น “terribly” ในการปฏิเสธข้อเสนอด้วย และมักตามด้วยคำกล่าวให้เหตุผล

2. การใช้คำกล่าวขอบคุณ กลวิธีนี้พบเสมอในการปฏิเสธข้อเสนอลักษณะเดียวกับที่มักพบการใช้คำกล่าวขอโทษในการปฏิเสธการขอร้อง ดังตัวอย่าง

“เสนอไปตั้งที่บ้าน”

(162) Thanks but don't want to waste your time.

“เสนอให้ขอรับทุน”

(163) Thank you very much but I don't think I deserve it. There are so many people who deserve than me.

จากข้อความข้างต้นจะเห็นว่าผู้ปฏิเสธใช้คำพูดขอบคุณและมักตามด้วย “but” แล้วใช้คำกล่าวแสดงเหตุผลเสมอ และบางครั้งมีการเพิ่มความหนักแน่นในการใช้คำขอบคุณ เช่น “very much” ด้วย ดังในข้อความ (163)

3. การใช้คำกล่าวให้เหตุผล ในการปฏิเสธข้อเสนอนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษ สามารถจำแนกคำกล่าวให้เหตุผลได้เป็น 2 กลวิธีย่อย คือ

3.1 การใช้คำกล่าวให้เหตุผลแบบทั่วไป คือผู้ปฏิเสธกล่าวอ้างเหตุผลหรือความจำเป็นที่ไม่สามารถรับข้อเสนอนั้นได้ ดังตัวอย่าง

“เสนอขอใช้คำกระถางดอกไม้”

(164) You don't have to. That flowerpot is very old and I'm just thinking about throwing it away.

“เสนอให้ยืมเงิน”

(165) Thank you. I can find it myself.

3.2 การใช้คำกล่าวเหตุผลแบบแสดงความเกรงใจ กลวิธีย่อยนี้พบแต่ในการปฏิเสธข้อเสนอนั้น ดังตัวอย่าง

“เสนอให้ยืมเงิน”

(166) It 's very kind of you but I don't want to bother you.

“เสนอเข้าเวรแทน”

(167) Thanks a lot but I think you are too busy to do your work.

จากข้อความข้างต้นจะเห็นว่าผู้ปฏิเสธใช้ผู้เสนอเป็นศูนย์กลาง โดยอ้างว่าจะเป็นการสร้างความลำบากให้แก่ผู้เสนอถ้าผู้ปฏิเสธรับข้อเสนอนั้น

4. การใช้คำกล่าวแสดงความถึงเถ นักศึกษาไทยใช้คำกล่าวแสดงความถึงเถในการปฏิเสธข้อเสนอลike เช่น “I think”, “I’m afraid”, “just” ดังตัวอย่าง
“เสนอให้ยืมเงิน”

(168) That’s very kind of you but I think I should not bother you.

“เสนอตำแหน่งใหม่”

(169) I’m afraid I’m not smart enough to get it.

(170) No, thanks. I just don’t want to stay from my family.

จากข้อความข้างต้นจะเห็นว่าผู้ปฏิเสธใช้ “I think”, “I’m afraid” หรือ “just” ทำให้การใช้คำแสดงเหตุผลที่ตามมานั้นดูอ่อนลง

5. การใช้คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวก นักศึกษาไทยใช้การกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกในการปฏิเสธข้อเสนอลike เช่นเดียวกับนักศึกษามาอเมริกา ดังตัวอย่าง

“เสนอไปส่งที่บ้าน”

(171) It’s kind of you but my house is so far from yours.

“เสนอให้ยืมเงิน”

(172) It’s very nice of you, Joe, but it’s OK. I still got some left.

“เสนอตำแหน่งใหม่”

(173) I’d like to but I can’t ‘cos I belong to this land.

จะเห็นว่าการใช้ “It’s kind of you...”, “It’s very nice of you...” หรือ “I’d like to...” ในตัวอย่างข้างต้นต่างก็แสดงถึงความซาบซึ้งใจหรือความอยากที่จะรับข้อเสนอนั้น และมักตามด้วยคำกล่าวให้เหตุผลต่าง ๆ ที่ไม่สามารถรับข้อเสนอนั้นได้

6. การใช้คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น กลวิธีนี้สามารถจำแนกได้เป็น 2 กลวิธีย่อย เช่นเดียวกับที่พบเมื่อนักศึกษาไทยแสดงการปฏิเสธในภาษาแม่ ดังนี้

6.1 การขอกกล่าวเปลี่ยนแปลงเวลา ถึงแม้ว่าจะพบเพียงครั้งเดียว แต่ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นประเด็นที่น่าสนใจ เนื่องจากไม่พบในการปฏิเสธข้อเสนอลike ในกลุ่มนักศึกษามาอเมริกาเลย ตัวอย่างที่พบคือ

“เสนอให้ยืมเงิน”

(174) Thanks but I think I’ll bother you next chance.

จากข้อความข้างต้นจะเห็นว่าผู้ปฏิเสธใช้คำกล่าวขอขอบคุณและกล่าวว่า จะรบกวน(ยืมเงิน) ในโอกาสหน้า

6.2 การขอเปลี่ยนแปลงข้อเสนอลike กลวิธีย่อยนี้ตัวอย่างที่พบคือ

“เสนอขอใช้ค้ำกระถางดอกไม้”

(175) No, don't do that, I thought I have a beautiful one in a garage. Can you find it for me.

“เสนอให้ขอรับทุน”

(176) Thank you but I think that it should give to other people who really want it.

จากข้อความข้างต้นจะเห็นว่าผู้ปฏิเสธเสนอให้ผู้ให้ข้อเสนอกระทำถึงอื่นแทน คือ ให้ไปหยิบกระถางดอกไม้ใบใหม่มาแทน ดังในข้อความ (175) หรือเสนอให้ผู้อื่นขอรับทุนแทนในข้อความ (176)

7. การใช้คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา พบกลวิธีนี้ในการปฏิเสธข้อเสนอเช่นกัน โดยใช้คำว่า “no” หรือ “can't” ดังตัวอย่าง

“เสนอให้ขอรับทุน”

(177) No, thank you. I think there're someone else deserve it more than me.

“เสนอขอใช้ค้ำกระถางดอกไม้”

(178) No, that's alright. It's doesn't matter.

“เสนอตำแหน่งใหม่”

(179) I'd love to but I can't 'cos I have to near my kids.

จากข้อความข้างต้นจะเห็นว่า การใช้คำปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมาปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่นเสมอ เช่น คำกล่าวขอบคุณ, คำกล่าวแสดงเหตุผล, คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น หรือคำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวก เป็นต้น

8. การใช้คำกล่าวแสดงว่าไม่เป็นปัญหา ผู้ปฏิเสธใช้กลวิธีนี้เพื่อแสดงให้เห็นว่ายังไม่ต้องการความช่วยเหลือเนื่องจากยังมีหนทางแก้ปัญหาได้หรือทำเองได้ ดังตัวอย่าง

“เสนอไปส่งที่บ้าน”

(180) Thanks but it's OK. I can walk home myself, thanks anyway.

“เสนอขอใช้ค้ำกระถางดอกไม้”

(181) That's alright. You don't have to pay for it.

(182) Never mind, don't be serious. I don't care about it.

“เสนอเข้าวรแทน”

(183) Thank you but I can do it myself.

จากข้อความข้างต้นจะเห็นว่าผู้ปฏิเสธกล่าวว่า “ไม่เป็นไร” (That’s OK/alright.) หรือ “ทำเองได้” (I can do it myself./ I can walk home myself.) หรือถ้าเป็นสถานการณ์ที่มีการกระทำให้เกิดความเสียหายแล้วเสนอจะชดใช้เงิน ก็จะพบการใช้ “ไม่เป็นไร” (Never mind)

9. การใช้คำกล่าวปดอบใจ ผู้ปฏิเสธใช้กตวีรนีในสถานการณ์ที่มีการกระทำให้เกิดความเสียหาย คือกระทำกระถางคอกไม้แตก ดังตัวอย่าง

“ชดใช้คำกระถางคอกไม้”

(184) Don't worry. It's an accident. You don't mean to break it.

(185) Don't be sorry. There's no need to pay me for it. More over it not my favorite now.

(186) oh! Don't be sad. I don't want your money. I'll buy a new one

จากข้อความข้างต้นจะเห็นว่า นอกจากจะมีการกล่าวปดอบใจเพื่อให้ผู้เสนอรู้สึกสบายใจไม่เป็นทุกข์แล้ว มักมีการแสดงเหตุผลตามมาด้วย

10. การใช้คำกล่าวคักเตือน เป็นที่น่าสังเกตว่าไม่พบการใช้กตวีรนีเลยในกลุ่มนักศึกษอเมริกัน แต่พบกตวีรนีในกลุ่มนักศึกษาไทยทั้งเมื่อแสดงการปฏิเสธในปริบทภาษาแม่และในปริบทภาษาอังกฤษ ในสถานการณ์ที่มีการกระทำเกิดความเสียหาย ดังตัวอย่าง

“เสนอชดใช้คำกระถางคอกไม้”

(187) It's OK , but be more careful.

(188) No, no,no, never mind but I prefer you'll be more careful next time.

จะเห็นว่าผู้ปฏิเสธนอกจากจะใช้คำกล่าวแสดงว่าไม่เป็นปัญหาหรือคำปฏิเสธอย่างรงไปตรงมาแล้ว ยังมีการใช้คำกล่าวคักเตือนเพื่อให้ผู้เสนอเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้นด้วย

5.2.2 (2) ความถี่ในการปรากฏของกตวีรการปฏิเสธข้อเสนอของนักศึกษาไทยในปริบทภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยเจงนับอัตราการใช้กลวิธีต่างๆ ในการปฏิเสธข้อเสนอของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษโดยรวม ดังจะแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 21 ความถี่ในการปรากฏของกลวิธีการปฏิเสธข้อเสนอของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษ

ลำดับและกลวิธีที่พบ	จำนวนครั้งการปรากฏ	ร้อยละการปรากฏ
1. คำกล่าวให้เหตุผล	204	29.6
2. คำกล่าวขอบคุณ	169	24.5
3. คำกล่าวแสดงว่าไม่เป็นปัญหา	68	9.9
4. คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวก	67	9.7
5. คำกล่าวแสดงความงัดเล	56	8.1
6. คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา	56	8.1
7. คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น	43	6.2
8. คำกล่าวปลอบใจ	16	2.3
9. คำกล่าวขอโทษ	9	1.3
10. คำกล่าวตักเตือน	2	0.3
รวม	690	100

จากตารางที่ 21 จะเห็นว่าการใช้คำกล่าวให้เหตุผลและการใช้คำขอบคุณมีอัตราการปรากฏมากที่สุดและรองลงมาตามลำดับ ครั้นมาถึงกับที่พบในกลุ่มนักศึกษาอเมริกัน ส่วนการใช้คำปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมาและการใช้คำแสดงความงัดเล พบน้อยลงกว่าที่พบในการปฏิเสธการขอร้องมาก และการใช้คำกล่าวตักเตือนพบน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 0.3

นอกจากนี้ในบางกลวิธียังสามารถจำแนกได้เป็นกลวิธีย่อยๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงจะนำเสนอความถี่ในการปรากฏของกลวิธีย่อยนั้น ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 22 ความถี่ในการปรากฏของกลวิธีย่อยในกลวิธีการใช้คำแสดงเหตุผลของนักศึกษาไทยใน
บริบทภาษาอังกฤษ

	การใช้คำกล่าวให้เหตุผล		รวม
	แบบทั่วไป	แบบแสดงความเกรงใจ	
จำนวนครั้งการปรากฏ	169	35	204
ร้อยละการปรากฏ	82.8	17.2	100

จากตารางที่ 22 จะเห็นว่านักศึกษาไทยส่วนใหญ่ใช้คำกล่าวให้เหตุผลแบบทั่วไปในการปฏิเสธข้อเสนอมากกว่าในการปฏิเสธในภาษาอังกฤษ เช่นเดียวกับที่พบในภาษาแม่และในกลุ่มนักศึกษาอเมริกัน

ตารางที่ 23 ความถี่ในการปรากฏของกลวิธีย่อยในกลวิธีการใช้คำเสนอทางเลือกอื่นของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษ

	การใช้คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น		รวม
	การใช้คำ เปลี่ยนแปลงเวลา	การใช้คำ เปลี่ยนแปลงข้อเสนอ	
จำนวนครั้งการปรากฏ	1	42	43
ร้อยละการปรากฏ	2.3	97.7	100

จากตารางที่ 23 จะเห็นได้ว่า กลวิธีย่อยการใช้คำเปลี่ยนแปลงเวลาพบเพียงร้อยละ 2.3 แต่ก็เป็นที่น่าสนใจ เนื่องจากพบการใช้คำเปลี่ยนแปลงเวลาในการปฏิเสธข้อเสนอนักศึกษาไทยในภาษาแม่เช่นกัน แต่ไม่พบการใช้กลวิธีย่อยนี้เลยในกลุ่มนักศึกษาอเมริกัน

5.2.2 (3) ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีปฏิเสธข้อเสนอนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษกับสถานภาพทางสังคม

ตารางที่ 24 ความถี่ในการปรากฏของกลวิธีการปฏิเสธข้อเสนอของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษ จำแนกตามสถานการณ์

กลวิธี	ชื่อสถานการณ์และสถานภาพทางสังคมของผู้ปฏิเสธต่อผู้ให้ข้อเสนอ						รวม
	เสนอค่าใช้จ่าย ค่ากระดาง คอกไม้ (สูงกว่า)	เสนอ เช่ารถแท็กซี่ (สูงกว่า)	เสนอให้ ขอรับทุน (ต่ำกว่า)	เสนอ ตำแหน่งใหม่ (ต่ำกว่า)	เสนอไป ส่งที่บ้าน (เท่ากัน)	เสนอให้ ยืมเงิน (เท่ากัน)	
- คำกล่าวให้เหตุผล	27	26	12	44	50	45	204
- คำกล่าวขอขอบคุณ	2	39	34	18	41	35	169
- คำกล่าวแสดงว่าไม่เป็น ปัญหา	39	22	-	-	4	3	68
- คำกล่าวแสดงความเห็น เชิงบวก	1	8	8	26	10	14	67
- คำกล่าวแสดงความกังวล	1	3	25	19	4	4	56
- กล่าวปฏิเสธอย่างตรงไป ตรงมา	20	5	12	8	4	7	56
- กล่าวเสนอทางเลือกอื่น	2	-	38	1	1	1	43
- คำกล่าวปลอบใจ	16	-	-	-	-	-	46
- คำกล่าวขอโทษ	-	-	1	4	2	2	9
- คำกล่าวตักเตือน	2	-	-	-	-	-	2

จากตารางที่ 24 เมื่อพิจารณาคำกล่าวให้เหตุผล จะเห็นว่า ถ้าผู้ปฏิเสธมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้เสนอแล้ว นักศึกษาไทยจะใช้กลวิธีนี้น้อยลง ซึ่งคล้ายคลึงกับที่พบเมื่อนักศึกษาไทยแสดงการปฏิเสธในภาษาแม่ ยกเว้นในสถานการณ์ “เสนอให้ขอรับทุน” ที่พบการใช้กลวิธีนี้น้อย เพราะนักศึกษาไทยเลือกที่จะใช้คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่นมากกว่า ส่วนการใช้คำกล่าวขอบคุณนั้น จะสังเกตได้ว่า ลักษณะของสถานการณ์ที่มีความรุนแรงมาก เช่น “เสนอเช่ารถแท็กซี่” หรือ “เสนอให้ยืมเงิน” หรือมีความรุนแรงปานกลาง เช่น “เสนอให้ขอรับทุน” หรือ มีความรุนแรงน้อย เช่น “เสนอไปส่งที่บ้าน” ก็พบการใช้คำกล่าวขอบคุณใกล้เคียงกัน เว้นแต่ใน “เสนอตำแหน่งใหม่” ที่พบการกล่าวขอบคุณค่อนข้างน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลที่ว่า การเสนอตำแหน่งใหม่ได้รับเงินเดือนเพิ่ม แต่ต้องไปทำงานที่ต่างจังหวัดนั้น มีส่วนที่เป็นผลประโยชน์ของบริษัทอยู่ด้วย นักศึกษาจึงไม่ค่อยนิยมกล่าวขอบคุณ ซึ่งลักษณะนี้ก็พบเมื่อนักศึกษาไทยแสดงการปฏิเสธในภาษาแม่ด้วยเช่นกัน

ส่วนการใช้คำกล่าวแสดงว่าไม่เป็นปัญหา จะเห็นได้ว่าไม่พบการใช้ในสถานการณ์ผู้ปฏิเสธมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้เสนอเลย แต่พบในอัตราที่สูงมากใน “เสนอขอใช้ค่ากระถางดอกไม้” และ “เสนอเช่าเวรแทน” ซึ่งผู้ปฏิเสธมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้ให้ข้อเสนอ และการใช้คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกนั้น เป็นประเด็นที่น่าสังเกต คือพบนักศึกษาไทยใช้มาในการปฏิเสธในภาษาอังกฤษ ต่างกับที่พบในภาษาแม่ แม้กระทั่งในกลุ่มนักศึกษามาเมริกันก็ยังพบการใช้กลวิธีนี้น้อยกว่า และมีการใช้คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกมากที่สุด ใน “เสนอตำแหน่งใหม่” จึงเป็นไปได้ว่า นักศึกษาไทยมีความเห็นว่าการที่เจ้านายเสนอให้ไปรับตำแหน่งใหม่ที่จังหวัดอื่นนั้น มีส่วนที่เป็นผลประโยชน์ของบริษัทอยู่ด้วย เมื่อต้องการปฏิเสธข้อเสนอนั้น จึงมักใช้คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกก่อน ซึ่งลักษณะนี้ก็พบเช่นกันในกลุ่มนักศึกษามาเมริกันและนักศึกษาไทยในบริบทภาษาแม่

ส่วนการใช้คำกล่าวแสดงความสลับ จะเห็นว่า สถานภาพทางสังคมมีบทบาทต่อการเลือกใช้กลวิธีค่อนข้างเด่นชัด กล่าวคือ มักใช้มากในสถานการณ์ที่ผู้ปฏิเสธมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้เสนอ คือ “เสนอให้ขอรับทุน” และ “เสนอตำแหน่งใหม่” ส่วนการปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมากลับเห็นได้ไม่เด่นชัดนักเนื่องจากปริมาณการใช้กลวิธีนี้ในแต่ละสถานการณ์ไม่แตกต่างกันมากนัก ยกเว้นเพียงสถานการณ์เดียวคือ “เสนอขอใช้ค่ากระถางดอกไม้” ที่พบค่อนข้างมาก ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวมีการกระทำให้เกิดความเสียหาย ซึ่งพบลักษณะนี้เช่นกันในนักศึกษาไทยในบริบทภาษาแม่ ในขณะที่นักศึกษามาเมริกันจะใช้คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมาในปริมาณใกล้เคียงกันในแต่ละสถานการณ์ และจะเห็นว่านักศึกษาไทยไม่นิยมใช้คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่นนอกเหนือเพียงในสถานการณ์ “เสนอให้ขอรับทุน” ที่นักศึกษาไทยนิยมกล่าวเสนอให้อาจารย์มอบทุนให้แก่ผู้อื่นแทนตนมากกว่าที่จะใช้คำกล่าวให้เหตุผลว่า เหตุใดจึงไม่ขอรับทุนนั้น ดังได้กล่าวแล้วในตอนต้นของการอภิปรายเกี่ยวกับสถานภาพทางสังคมนี้

นอกจากนี้การใช้คำกล่าวขอโทษ ถึงแม้จะพบไม่มากนักแต่จะเห็นได้ว่า ไม่พบการใช้เลยเมื่อผู้ปฏิเสธมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่า คือใน “เสนอเช่าเวรแทน” และ “เสนอขอใช้ค่ากระถางดอกไม้” ส่วนกลวิธีที่เหลือคือ การใช้คำกล่าวปลอบใจ และคำกล่าวตักเตือน เป็นกลวิธีที่พบเพียงใน “เสนอขอใช้ค่ากระถางดอกไม้” ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่มีการกระทำให้เกิดความเสียหาย จึงพบกลวิธีที่แตกต่างออกไป และไม่สามารถนำมาพิจารณาบทบาทของสถานภาพทางสังคมได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า สถานภาพทางสังคมระหว่างผู้ปฏิเสธกับผู้ให้ข้อเสนอ มีบทบาทในบางแง่มุมต่อการเลือกใช้กลวิธีการปฏิเสธข้อเสนอนั้น กล่าวคือ ถ้าผู้ปฏิเสธมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้เสนอแล้ว นักศึกษาไทยเมื่อแสดงการปฏิเสธในภาษาอังกฤษ

มักใช้คำกล่าวแสดงความดีเลิศและคำกล่าวขอโทษมากขึ้น แต่ถ้าผู้ปฏิเสรมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่า จะมีแนวโน้มใช้คำกล่าวให้เหตุผลน้อยลง และใช้คำกล่าวแสดงว่าไม่เป็นปัญหามากขึ้น

จากการวิเคราะห์กลวิธีการปฏิเสธการขอร้องและการปฏิเสธข้อเสนอของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า การใช้คำกล่าวให้เหตุผลยังเป็นกลวิธีที่นิยมมากที่สุด ส่วนการใช้คำกล่าวขอโทษจะพบรองลงมาในการปฏิเสธการขอร้อง ในขณะที่ในการปฏิเสธข้อเสนอจะพบคำกล่าวขอบคุณมากกว่า ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ นักศึกษาไทยใช้คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกในการปฏิเสธการขอร้องน้อยกว่าที่พบในการปฏิเสธข้อเสนอมาก แต่จะใช้คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมาในการปฏิเสธการขอร้องมากกว่า ซึ่งเป็นลักษณะที่ตรงกันข้ามกับเมื่อนักศึกษาไทยแสดงการปฏิเสธในภาษาแม่ ที่พบการใช้คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมาในการปฏิเสธข้อเสนอมากกว่าในการปฏิเสธการขอร้อง และนักศึกษาไทยยังคงให้ความสำคัญกับการเพิ่มความหนักแน่นในการใช้คำกล่าวขอโทษ หรือคำกล่าวขอบคุณ เพื่อให้ดูจริงจังและตั้งใจมากขึ้น คล้ายคลึงกับที่พบในภาษาแม่ นอกจากนี้ยังพบว่า บทบาทของสถานภาพทางสังคมต่อการเลือกใช้กลวิธีการปฏิเสธจะเห็นได้เด่นชัดในการปฏิเสธข้อเสนอมากกว่าในการปฏิเสธการขอร้อง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย